



VERHALENWEVERS PRESENTEERT

HOUTEN HART

Verhalenwevers presenteert

Houten Hart

Een
fantasyvervolgverhaal

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van iedere aan dit verhaal bijdragende auteur.

Auteurs bezitten de rechten op hun bijdrage.

Redactie verzorgd door:

Adinda Volkers

Kim Schreurs

Beeldmateriaal cover met dank aan Pixabay

Opmaak en vormgeving verzorgd door Adinda Volkers

Een initiatief van de Hebban sciencefiction en fantasyclub

Inhoudsopgave

Houten hart – Roderick Leeuwenhart

Brandende vraag – Liselotte Schoevaart

Ontvlammende woede – Kim ten Tusscher

Soma. Geen jongen maar ook geen man – Nienke Pool

De zaden van Ulm – Frank Norbert Rieter

Soma's tweestrijd – J. Sharpe

Vuurvliegjes – Anthonie Holslag
De droomwever – Nielse Hofmans
Ygdrasils meesterboom – Pen Stewart
In het rijk van de steenvorsers – Johan Klein Haneveld
Het hout onder je huid – Oli Veyn
Het beste medicijn – Stephan van Hugten
Van steen – Cornelia Moolhuizen
Door de barsten in de rotswand – Tom Kruijzen
Een falende godin – Petra Doom
Zaad van storm en furie – Adinda Volkers
Dochter van hout en hart – Cathinca van Sprundel
De roep van het hout – Natascha van Limpt
Blad steen schaar – Evi Verhasselt
Moederhart – Roderick leeuwenhart



Houten hart – Roderick Leeuwenhart

Overlevering

Roest? Het was honderd jaar geleden dat iemand dat nog zag. De laatste persoon die had meegemaakt hoe elektriciteit door metaal draad werd gejaagd om licht voort te brengen, was gestorven. Staal, platina, chroom, kwik, brons – het waren nutteloze woorden geworden.

Honderd jaar geleden daalden ze neer. Met onbegrijpelijke schepen en onbegrijpelijke technologie. Hadden we er het kleinste begrip van gehad, dan waren we misschien hun aandacht waard geweest, maar voor de smartphone- en laptopgebruikende mens van toen leek het waarschijnlijk magie. In

een tijdsbestek van weken werd al het metaal op de planeet *meegenomen*. Of het nu als erts in een bergwand zat, peinzend op een sokkel in het Rhodiniummuseum in toenmalig Parijs of in de kroon op een gebroken kies – weg. Enkel de kleinste bodemsporen waren kennelijk de moeite niet waard. De vreemdelingen verdwenen zonder ook maar een dankwoord te uiten.

Het had het einde van de beschaving kunnen zijn. Hoe verder? Een gebalde vuist naar de hemel haalde evenveel uit als altijd. Eén ding wisten ze in ieder geval niet van ons te stelen: onze grenzeloze inventiviteit. In de totale afwezigheid van metaal, startte het tijdperk van *hout*.

Houten Hart

De explosie bracht lelijke herinneringen omhoog, aan een verleden en een land die niet meer de hare waren. Het vuur en de schokgolf hadden Eshe ongedeerd gelaten, maar de hal was nu een ravage van glassnippers en vlammeende korven. Ze plukte een scherf uit haar jas. *Hackerspace*, ze konden haar nog meer wijsmaken. Ze stapte door een losgerukt venster in de pui naar binnen.

Angst liet haar hart bonken. Niet alleen door het onverwachte geweld, maar vooral voor haar zoon. Ze had hem gewaarschuwd, maar zie een jongen van zijn leeftijd maar eens te stoppen. Nu was Soma al een week verdwenen en dat was langer dan normaal. Na dagen van groeiende onrust was ze hem gaan zoeken. ‘Waarom schakel je de burgerwacht niet in?’ had een lieve, witte buurvrouw gevraagd bij het brengen van voorraden, haar blik diffuus achter een sluier van privilege. Wat een mooie wereld zou dat inderdaad zijn, als Eshe kon aankloppen bij een groep die haar liever het land uit zette.

‘Soma!’ riep ze.

Hij was elf, verdomme, ook al zag hij er volwassen uit met die lichte baardgroei waar hij apetrots op was. Hij hoorde thuis te zijn, bij haar, niet in zo’n angstaanjagende werkplaats. Als hij hier nog was, tenminste. Ze hoopte ergens van niet. Ze had hem gewaarschuwd voor dit soort plekken, want deze stad behandelde ontheemde kinderen niet vriendelijk. Toch voelde het als haar schuld. Hij wilde indruk op haar maken, óók met hout kunnen werken.

Iets verderop knalde een glazen buis kapot door de hitte. Op lange tafels lagen flinters hout vastgepind onder brandertjes. Hier werden de fundamenteën van houtmanipulatie onderzocht. Onweerstaanbaar voor Soma. Ineens -een kraakgeluid, als een doosje lucifers dat werd verpletterd. Op Eshes schouder landde een houten kraai. Haar meesterwerk. Een ingenieuze automaton die kleiner en complexer was dan wat de meeste ambachtslieden maakten. De grap was dat die hun speelgoedjes vrij konden verkopen, terwijl zij zich nauwelijks op straat mocht vertonen.

‘Keik. Iets gevonden?’

De kraai loerde naar haar met de gevijlde kersenpit die dienst deed als oog. Hij wees met zijn snavel naar de volgende zaal. Hoe ver liep deze oude fabriek nog door? Onbewaakt, uitgestorven, vol illegale proeven: het klopte voor geen meter. Ze likte aan haar trogsteen – geen tijd voor ijzerzwakte nu – en volgde Keiks instructies. Bang zijn deed ze maar een andere keer.

Bij de doorgang vond ze een jonge vrouw, een bloederig hoopje.

De aangrenzende hal was zo mogelijk nog erger. De bakstenen muren stonden nog, maar de kozijnen lagen op de vloer, tussen het gesmolten glas, rokend als fakkels. Eshe zag weinig. Ze vervloekte het, maar was de smoor ook dankbaar. Ze wilde niet nog meer dode meiden en knullen zien. Maar wat als Soma daar een van was? Daar kon ze niet aan denken.

Een schel geluid deed haar in elkaar duiken. Toen Eshe opkeek, zag ze een silhouet naar voren stappen, dwars door het vuur heen. Het was een metershoge, houten golem met een verwrongen hoofd. Hij sprong bruusk op haar af, zich zo bewust van zijn omgeving als een mens, en haalde uit – een slag die haar kon verbrijzelen.

Het was vreemd. Eshe cultiveerde al jaren met zorg haar planten en boompjes in de lekkende loods waar ze met Soma woonde. Vele houtsoorten, voor elk onderdeel een andere. De aandrijving van haar creaties gebeurde met kleine ontladingen, waarmee ze tot fracties van graden nauwkeurig splinterpuntjes verwarmde. Die bogen dan nét genoeg om een digitaal, binair systeem mogelijk te maken. De technologie was te rudimentair voor echte intelligentie, maar geavanceerd genoeg voor complexe routines en handelingen. Dat was althans haar overtuiging, tot ze deze golem zag. Hoe hij bewoog, reageerde, *bezield* leek – het kon niet. Hout had zijn beperkingen!

Kennelijk niet *dit* hout. Eerder door geluk dan vaardigheid struikelde ze op tijd weg voor zijn vuist. Keik stooft op en zwermt rond het hoofd van de golem. Een standaard afleidingsmanoeuvre, door Eshe geprogrammeerd.

‘Kijk uit dat je geen vlam vat!’

Deze op hol geslagen machine was de oorzaak van de vernieling. Het laatste experiment van de jongeren hier? Het liefst zou ze voor het gevaar vluchten, zoals ze eerder had gedaan, maar als Soma ergens in deze puinzooi lag, gewond of erger, moest ze hem redden. De golem zwaaide met zijn armen om Keik weg te slaan, en ze werd boos. Verdomd als dit gedrocht haar huisdier verpletterde!

Met trillende benen stond ze op, vond een tot spies afgebroken tafelpoot en duwde die in de golems knieholte. Tot haar verrassing wankelde hij daarop in een brandhaard. Aan haar aanval kon het niet liggen, hij had waarschijnlijk geen brandstof meer of was domweg kapot. Wat voor afschuwelijks zich hier ook had voltrokken, ze maakte enkel de laatste hartslagen van het drama mee. Het gevallen monster vatte geen vlam, maar schroeide zwart. Dat was niet uitzonderlijk, Eshe had Keik immers ook ingesmeerd met brandwerend materiaal. Tot haar opluchting zag ze de kraai veilig op een afstand landen.

Het bloed keerde eindelijk weer terug in haar hoofd. Ze keek ietwat verloren om zich heen en toen naar de golem. Eshe kon het niet over haar hart verkrijgen het apparaat te verlaten. Zijn mysterie riep haar, zo zuiver als kennis van het hout Soma had gelokt. Bovendien proefde ze de aanwezigheid van haar jongen rond dit ding. Vreemd, want zoiets zou hij absoluut nog niet kunnen maken. Het duurde jaren om de technieken te leren en meesterschap vereiste onvoorstelbare toewijding. Ze boog zich over de zwartblakerende golem en vond de naden rond het borststuk. Haar vingers pasten er net tussen. Ze trok uit alle macht. Langzaam vulde een onverklaarbaar afgrijzen haar, maar ze móést weten welke ingenieuze aandrijving het ding zo menselijk deed lijken. Knarsend schoot de plaat los – en ogenblikkelijk snoof ze de geur van warm hout en gesmolten vet op. Er klonk geluid dat niet thuishoorde in de gortdroge ingewanden van een automaton. Zwak gerochel. Met opwellende paniek keek ze in de holte, naar een groteske fusie van hout en vlees...

Het was haar schuld.

Brandende vraag – Liselotte Schoevaart

“Het spijt me, het spijt me.” Eshe dreunde het als mantra, terwijl ze de verschroeide platen van de golem loswrikte. Godsamme, als ze had geweten dat er een mens in zat... De brandwerende pasta had de schade tot nu toe beperkt, maar het zou niet lang duren voor de smeulende kolen zich een weg door het hout zouden eten. De hitte beulde tegen haar huid, maar ze moest doorzetten. Met trillende handen tilde Eshe het schouderstuk uit zijn scharnieren om de arm eronder bloot te leggen. Op de plek waar Soma een slecht geheelde tatoeage had, stond slechts een flauwe rits aan moedervlekken en ingegroeide talgkliertjes. Eshe sloot haar ogen in dankbaarheid. Zolang ze haar

zoon niet vond, leefde hij.

Hitte brandde in haar rug. De vuurhaard die de golem fataal was geworden, likte nu aan een omgevallen tafel. Als het vuur oversloeg zou de enige uitweg geblokkeerd raken. Ze riep Keik, die door de dikke rook fladderde.

Ze liet de schouderplaat los en deinsde achteruit, weg bij de hitte. Een verwrongen schreeuw kwam uit de golem. De persoon die erin zat leefde nog! De schouderplaat was niet op de grond gevallen, maar hing langs de torso naar beneden. Het hout knapte en floot, rook kringelde langs de logge constructie omhoog. Het zou niet lang duren voor degene die in de golem zat levend zou verbranden. Eshe sloeg de stof van haar mouw voor haar mond. Ze kwam voorzichtig dichterbij. De schouderplaat hing aan dikke wortels die in het blote lichaam boorden. Ze tunnelden op de plek van de halslagader in het vlees, kronkelden onder de huid richting de hersenstam.

Onmogelijk.

Met een schok dacht ze terug aan de lichamen rond de werkplaats, waarvan ze God had bedankt dat ze Soma niet waren. De gaten in hun polsen en nek, de geur van etter die gemaskeerd werd door de rook. Eshe klapte voorover. De zure smaak van gal dwong zich omhoog en ze spuugde op de grond. Het leek erop dat deze ramp een veel grotere tragedie maskeerde. Met krakend gebulder begaf een houten stelling het. Vonken spatten op toen de geblakerde planken op de grond stortten. Eshe drukte de stof hard tegen haar lippen en neus, maar de smaak van roet drong haar mond binnen. Er was geen tijd om de golem uit het vuur te trekken, ze moest hier direct weg. Vergeef me, dacht ze toen ze zich van de golem afdraaide en door de dikke rook naar de uitgang zocht.

Eshe bevroor in haar stap. Het golemgedrocht mompelde iets. Een naam die haar dierbaar was. Ze schudde haar hoofd. Ze was moe, ze beeldde zich dingen in. Haarzelf in veiligheid brengen was het belangrijkste, ze kon niets voor de persoon in de golem doen... Maar haar voeten verplaatsten zich niet. De stem die uit de golem kwam, was nauwelijks hoorbaar door het bulderen van het vuur. Toch verstond ze het weer.

“Soma.”

Keik kraste luid om Eshe te attenderen op de smeulende tafel. Hij steeg op. Het slaan van zijn vleugels liet vlammen bloeien uit het hout. Ze draaide zich om en tastte naar het masker van de golem. Haar onderarmen prikten door de hitte. Ze vond twee sluitingen achter de oren die losklikten. Voorzichtig liet ze het masker zakken. Het gezicht had een ongezonde, grauwe teint. De ogen waren half geopend, de lippen waren wit en gekloofd. Het was Aska. Een teerachtige substantie plakte de babyhaartjes rond haar slaap aan elkaar. Eshe kende haar wel, ze was een van de ontheemde jongeren die in dit hol woonden en op rechtvaardigheid en een beter leven broedden. Soma trok naar hen toe, zoals vogels met het vallen van de bladeren naar warmere landen toe trokken.

Het was aan het einde van afgelopen zomer. Aska boog zich over een beukenstekje in hun loods. De babyhaartjes van haar slaap vielen met een lichte krulslag langs haar jukbeen. Eshe stond als aan de grond genageld in de deuropening. Hoe had Soma het in zijn botte kop gehaald om mensen op hun plantage te laten? Die vraag werd snel beantwoord. Soma's lichaam, nog mager vanwege zijn recente groeispuurt, was volledig naar Aska gekeerd, zijn blik fixeerde op haar gezicht. Hij beet op zijn wang, zoals hij altijd deed als hij zenuwachtig was. “Mooi?” vroeg hij, zijn stem sloeg over. Aska was een kop groter dan hij. Ze draaide zich om en woelde ruw door zijn haar. “Goed gedaan, Spruit.”

Die bijnaam was blijven plakken. Zijn kalverliefde niet.

“Heb je hem gezien?” Eshe schudde de golem, het lichaam van Aska rammelde slap mee. Zweetdruppels bungelden aan haar neus en kin. “Waar is mijn zoon?”

Toen de herfst ruim en breed begonnen was, verdween Soma steeds vaker. Het was de eerste keer dat Soma een volle nacht was weggebleven. Bij thuiskomst leunde hij tegen de deurpost, zijn mouw opgestroopt zodat zijn nieuwe tatoeage te zien was. Onder zijn bandana, die geelbruin was van klei

en stof, piekte zijn haar alle kanten uit. “Waar ben je geweest?” vroeg Eshe. “Heb je wijn gepikt? Ik mis drie flessen.” Soma draaide met zijn ogen. “Maak je niet zo druk, Eshe.” Hij noemde haar sinds kort uitsluitend bij haar voornaam. Ze keek door haar tranen naar haar zoon. Het leek nog zo kort geleden dat hij Keik achterna zat door de velden en zo hoog mogelijk in de bomen klom. Ze voelde haar wangen nat worden. Soma sloeg zijn armen over elkaar. Hij opende zijn mond om nog iets te zeggen, en sloot deze weer. Hij verplaatste zijn gewicht naar zijn andere been. “Ik heb alles onder controle, oké? Het wordt allemaal anders.”

“Waar is Soma?” herhaalde Eshe.

Soma,” kreunde het meisje. “Hij heeft...” Haar gezicht vertrok. Met horten en stoten reutelde haar ademhaling. Na ieder woord hapte ze naar lucht.

“Hij heeft me dit aangedaan.”

Ontvlammende woede – Kim ten Tusscher

Vol ongeloof struikelde Eshe naar achteren. Zoiets gruwelijks kon Soma niet gedaan hebben. Niet haar jongen! Ze viel tegen de brandende tafel. De vlammen schroelden haar huid. De pijn maakte haar helder. Er was geen tijd voor emoties, ze moest hier weg.

Eshe krabbelde overeind en keek verder de fabriek in. Wat als Soma daar nog ergens was? Vuur krulde door de deuropening en Keik kraste een waarschuwing. Eshe draaide zich om, misselijk van de rook en de paniek om haar zoon. Natuurlijk lukte het niet om de emoties te verdringen, maar ze kon hier niet langer blijven.

Ze trok de boord van haar trui tot over haar neus. In elkaar gedoken om onder de rook te blijven, rende ze door de werkplaats. Keik wees haar de weg. Als de rook hem aan het oog onttrok, volgde Eshe zijn gekras. Als hem maar niets overkomt, schoot door haar gedachten. Meteen gevolgd door: bedoel je Soma of Keik? Voor Soma vreesde ze echter het ergste. Hoe kon hij dit... dit hebben gemaakt? Waarom? Eshe slikte de tranen weg en hoestte.

Eigenlijk wist ze het antwoord wel. De eerste sneeuw was net gevallen toen ze hem en Aska had horen fluisteren over een opstand. Ook al vermoedde Eshe dat ze het niet had mogen horen, ze had het afgedaan als een fantasie. Uit angst voor de waarheid had ze zich verscholen achter de leeftijd van haar zoon. Soma was te jong voor zulke dingen. Het was een spelletje. Toch? Ze had de waarschuwing moeten zien in de kille blik in zijn ogen, die nog geel en paars omrand waren door het zoveelste gevecht waarbij hij betrokken was. Hij had alleen kwijt gewild dat het 'de witten' waren. Daarna had hij haar steeds meer buitengesloten.

Hij was toen allang geen kind meer, besepte Eshe nu. Misschien was hij het nooit geweest. Hadden de inwoners van Breza hem zijn jeugd al vroeg ontnomen.

Ze struikelde over een van de kinderen en tuimelde door een gat in de muur naar buiten. Het felle zonlicht verblindde haar. Eshe draaide zich op haar rug en ademde de schone lucht diep in. Resten van rook en roet prikten in haar longen. Te laat besepte ze dat Keik in paniek kraste. Een schaduw viel over haar heen en ze werd aan beide armen omhoog getrokken. Eshe knipperde om beter te kunnen zien, ook al wist ze wie haar had gegrepen. Haar blik viel op het insigne dat een van de mannen op zijn overhemd had gespeld. De burgerwacht.

Keik fladderde om de hoofden van de twee mannen en pikte waar hij maar kon. Zijn snavel maakte een kras op de wang van de linker wachter. Die sloeg naar de automaton. ‘Wegwezen, rotbeest!’ Keik dook onder zijn arm door en zorgde dat hij buiten het bereik van de man kwam.

Ineens klonk er een ketsend geluid. Bijna tegelijkertijd maakte de vogel een vreemde draai.

‘Keik!’ Eshe probeerde zich tevergeefs los te rukken. Haar vogel stortte tegen de grond. Een steen was in zijn borstkas gedrongen en een vleugel versplinterde door de klap. De rechter man schopte Keik weg en keerde zich naar haar toe. ‘Was dat jouw rotbeest?’ Hij grijnsde.

Eshe besepte dat de tranen over haar wangen liepen. Er was vandaag al zoveel gebeurd, dit was de

druppel.

'Wat is hier voorgevallen?' vroeg de ander. 'Bereidden jullie een aanslag voor? Ging de bom te vroeg af?' Lachend klikte hij zware boeien om haar polsen. Eshe herkende het zwarte ijzerhout. Perfect om het binnenwerk, het hart, van een automaton te maken. Het was de hardste houtsoort in de wereld en het was moeilijk om eraan te komen, omdat de bomen zo langzaam groeiden en moeilijk te vellen waren met de gereedschappen die de mensen hadden.

'Er zijn kinderen binnen,' zei Eshe hees. 'Ik wilde hen helpen. Jullie moeten hen helpen.'

'Misdadigers zijn het. We wisten al lang dat hier iets gaande was.'

'Het zijn kinderen! Doe alsjeblieft iets.'

De man bracht zijn gezicht dichterbij dat van haar. 'Heb jij hen geleerd om met hout te werken, heks?'

'Nee!' Of toch wel? Soma had altijd aan haar tafel gezeten om te kijken wat ze deed. Was zij hier verantwoordelijk voor?

'We hadden jullie nooit binnen moeten laten,' zei de ander. 'Ik heb altijd gezegd dat er problemen van zouden komen. Maar je hoeft niets te zeggen. We komen er nog wel achter wat jullie hier deden. De staatspolitie is al onderweg.'

De mannen trokken haar weg van de fabriek. Blusteams waren bezig om de brand onder controle te houden. De bomen op de naastgelegen plantages werden besproeid zodat het vuur niet kon overslaan. De fabriek was niet meer te redden, dat wist ook Eshe. Ze had het eerder gezien, vlak voor ze haar vaderland ontvluchtte. Toen...

'Oh Soma, alsjeblieft,' fluisterde ze. 'Zorg dat je veilig bent.'

De burgerwachters leidden haar langs de toeschouwers die waren toegestroomd. Eshes burens keken haar wantrouwend na. Er klonk een fluistering. Toen Eshe net in Breza was aangekomen, had ze gedacht dat de mensen vanzelf aan de ontheemden zouden wennen, als ze maar genoeg tijd zouden krijgen. In werkelijkheid was de discriminatie de laatste jaren alleen maar toegenomen.

Een van de mannen legde zijn hand op Eshes hoofd en duwde haar in de arrestatiewagen. Eshe klemde haar handen om de houten spijlen van het raampje en staarde naar de fabriek. Het dak stortte in. Het vuur loeide. Een vonkenregen daalde neer op de toeschouwers en de kar zette zich in beweging.

Soma. Geen man maar ook geen jongen – Nienke Pool

De kar die dienstdeed als arrestatiewagen had haar niet naar de gevangenis gebracht. Al bij de eerste bocht merkte Eshe dat haar eindstation niet de vreselijke gevangenisstoren zou zijn, die over de rivier heen was gebouwd. Bewoond door meer ratten dan veroordeelden was dat de laatste plaats waar ze naartoe gebracht wilde worden. Geen van de arrestanten zag ooit een rechter en van de meeste werd na het dichtvallen van de deur nooit meer iets gehoord. Toch wist ze zeker dat haar huidige bestemming vele malen slechter was. De bewakers hadden haar uit de wagen gegooid en vlak voor een grote poort als grofvuil achtergelaten. Zo snel als de paarden de wagen konden trekken, waren ze uit het zicht verdwenen. Eshe dacht niet aan vluchten, want ze wist dat de boogschutters boven op de muur getrainde schutters waren.

Al was het jaren geleden dat ze hier voor het laatst was geweest, toch herkende ze ieder geluid, elke steen en vooral de geur van de onafwendbare dood. Ze was terug in het presidentiële paleis, het gebouw dat ze hoogzwanger was ontvlucht om zich het vege lijf te redden.

Achter haar opende de poort en Eshe wachtte gespannen af zonder op te kijken. Ze herkende de onregelmatige voetstappen van een man die ze gehoopt had nooit meer te zien. Haar adem bleef steken in haar keel en Eshe vervloekte zichzelf omdat zijn aanwezigheid haar na al die jaren nog van streek maakte. De voetstappen kwamen steeds dichterbij. Een stap, een tik. Een voet, gevolgd door de houten vervanger van het been dat hij ooit verloor. Maar dat was uit de dagen dat ze samen

als ontheemden in Breza waren aangekomen en niet van de tijd erna waarin hij...

Ze zuchtte diep.

‘Dag Claudius,’ zei ze met een kordaatheid die ze niet voelde. Ze was blij dat hij haar gloeiende wangen niet kon zien. ‘Hoe gaat het met je?’

‘Vogelmeisje,’ klonk het boven haar. ‘Het lot brengt ons weer samen.’

Met een ruk draaide Eshe zich om en ze krabbelde overeind. ‘Noem me niet zo,’ begon ze fel, maar de woorden stokten in haar keel. De jaren hadden bij hem duidelijke sporen achtergelaten. Voor haar stond een oude man in plaats van de viriele kerel die ze ooit was ontvlucht. Aan de insignes op zijn uniform kon ze zien dat hij flink promotie had gemaakt en ze vroeg zich af welke prijs hij daarvoor had moeten betalen. Toen ze zich voldoende hersteld had, voelde ze meteen het vuur weer in zich oplaaien. Het was haat. En haat heeft de eigenschap niets aan glans of intensiteit te verliezen als de jaren verstrijken. Deze man haatte ze meer dan alles op de wereld. ‘Niet het lot brengt ons samen; het waren je stromannen, die me hierheen sleurden. Er is een verschil: het lot bedeeft je met wat je toekomt en met jouw dwang oogst je de angst die je zaait.’

‘Je tong is nog steeds even vurig als vroeger. En je wangen even rood.’

‘En jij bent alleen maar witter geworden.’ Ze doelde op zijn samenwerking met de Witten en niet eens zozeer op zijn haren die veel te wit-grijs waren voor zijn leeftijd. Aan zijn gekwelde blik kon ze aflezen dat hij haar sneer begrepen had.

‘Ik kon niet an-,’ begon hij, maar toen schudde hij zijn hoofd. ‘De Witten zijn op dit moment niet onze grootste zorg. We hebben ze nodig.’

‘Nodig?’ Eshe vergat haar boeien en de netelige situatie waarin ze zich bevond. Ze lette niet op zijn lijfwachten die met hun vlijmscherpe spiesen dreigend dichterbij kwamen. De woede was te groot. ‘Waar heb je die omhooggevallen elite voor nodig? Mensen als ik verdwijnen. Mensen waar jij vroeger deel van uitmaakte. Heb je de Witten nodig om het verzet te stoppen? Kun je het niet op een democratische manier af? Of ben je vergeten waarvoor je ooit hebt gestreden?’

Claudius schudde zijn hoofd. ‘Ik ben niets vergeten. En volgens mij ben jij degene die vergat mij ooit een detail mee te delen. Soma-,’

Opnieuw onderbrak ze hem. ‘Spreek zijn naam niet uit. Heb het gore lef niet.’ Eshes stem brak. Ze wilde nog meer schreeuwen en de frustraties van de afgelopen jaren van zich afblazen, maar de pijn in zijn ogen deed de woorden verstommen voor ze haar lippen verlieten. Ze kende die blik en hij betekende niet veel goeds. ‘Wat is er? Weet je waar Soma is? Is hij omgekomen bij de explosie? Heeft hij zich aangesloten bij het verzet?’

Ze zag aan zijn ogen dat Claudius wist waar hij was, maar het haar niet durfde te vertellen. Ze draaide zich om naar de open poort. ‘Is hij daar? Hebben de Witten hem? Heb je me daarom naar deze godvergeten plek gehaald?’

Claudius ontweek haar blik. ‘We houden hem niet gevangen en ook de Witten hebben hem niet,’ zei hij zacht. ‘Was het maar waar.’

Het voelde alsof alle lucht uit haar longen werd geperst. Wat was het dat Claudius haar niet wilde zeggen? Wat was erger dan hier gevangen zitten?

‘Vertel het me.’

Als antwoord haalde Claudius een langwerpige automaton uit zijn mantel. Hij had geen vogel, zoals Eshe. Al zolang ze zich kon herinneren had hij steeds geavanceerdere slangen gemaakt. Haar kennersoog zag meteen dat het buigzame hout dat hij voor deze versie had gebruikt niet uit Breza afkomstig was. Ze herinnerde zich hoe ze altijd een hekel aan zijn huisdieren had gehad. ‘Heb je een van je spionnen op Soma afgestuurd?’ beet ze hem toe.

Claudius schudde zijn hoofd en leek te aarzelen voor hij eindelijk sprak. ‘We bespioneren het verzet. We denken dat zij verantwoordelijk zijn voor alle verdwijningen van de ontheemden.’

‘Is het verzet volgens jou verantwoordelijk voor de verdwijning van haar eigen mensen?’ vroeg Eshe schamper. ‘Ik denk dat je spion onzin kletst. Het verzet rekruteert uit de ontheemden, waarom zou het hen laten verdwijnen?’

Claudius pakte de slang bij zijn staart, ontdeed het beest routineus van zijn vel, vouwde het

doorzichtige vlies open en plakte het tussen een dubbele lens, die hij voorzichtig in een apparaat stak dat de wachters hem aanreikten. 'Uit de archieven van de tijd hiervoor hebben we geleerd hoe we bewegende beelden kunnen vastleggen. Het geluid is nog steeds niet van beste kwaliteit, maar als je goed luistert kun je horen wat hij zegt.'

Eshe begreep niet hoe Claudius bewegende beelden kon maken maar ze was te zeer in beslag genomen door wat ze zag om zich daar lang zorgen over te maken. Ze zag een jongen. Het was Soma, maar niet zoals ze hem kende. Zijn haren waren gekortwiekt en keurig gekamd. Dat haatte hij normaliter. Het opvallendst waren zijn kleren. Soma droeg een rode blouse met een zwarte stropdas, waardoor hij jaren ouder leek. 'Waar is dit? Hoe kom je hieraan? Gaat alles goed met hem?' Ze aaide over zijn gezicht en meteen stokte het beeld. 'Waar is hij? Zeg wat tegen me, Claudius. Waar is Soma?'

'Wil je horen hoe hij zijn eed aflegt?'

Ze knikte. Duizend vragen vlogen door haar hoofd, maar ze vroeg niets en wachtte gespannen af. Zwijgend drukte Claudius op het apparaat en de jongen begon te praten.

'Mijn naam is Soma.

Ik ben elf jaar, maar dat is geen graadmeter voor de angst die je voor me moet voelen. Het zijn de mijlen die ik heb afgelegd die tellen, niet de jaarkringen van de bomen die ik heb doorlopen. En mijlen heb ik afgelegd. Soms rennend, vaak kruipend en zo af en toe stofbijtend. Altijd ben ik opgestaan en daardoor ben ik geworden wie ik nu ben. Een man. Een man van elf lentes jong. Zolang ik me kan herinneren bestaat de wereld om me heen uit puinhopen. De metaaldieven hebben iedere bout en iedere innerlijke constructie meegenomen en het is geen wonder dat de gebouwen instorten; het is eerder een wonder dat ze zo lang zijn blijven staan. Alsof ze weigerden op te geven. Nu, na al die tijd, laten ook de gebouwen het afweten. Ze storten in. De hele wereld stort in. En op de puinhopen die ontstaan kruipen de parasieten die de laatste restjes opeten. En de grootste parasiet, dat ben ik.

Mijn naam is Soma, zoon van de ontheemden Eshe en Claudius.'

Het beeld zoomde uit. Soma werd steeds kleiner tot hij tot een minuscule stip was geworden. Haar jongen was niet alleen. Naast hem stonden ontelbaar veel kinderen en volwassenen in rode hemden. Allemaal in dezelfde houding. Hoe verder het beeld uitzoomde, des te meer rode stippen er op het beeld verschenen.

'Het lijkt wel een leger,' zei Eshe.

'Een leger van parasieten,' antwoordde Claudius.

De zaden van Ulm – Frank Norbert Rieter

'Wat willen ze?' vroeg Eshe, maar ze luisterde niet naar het antwoord dat Claudius gaf want het was duidelijk wat ze wilden. Ze hadden genoeg van de puinhoop die de wereld was geworden. Ze hadden genoeg van het slachtofferschap. Ze hadden genoeg van de schaarste.

En uit dat beeld van al die rode hemden sprak uniformiteit. En uniformiteit gaf de illusie van saamhorigheid. En saamhorigheid, in welke vorm dan ook, was het antwoord op alle problemen. Saamhorigheid gaf macht. En macht was de grote witwasser. Macht was een drug, de instigator voor een roes waardoor je stopte met nadenken en stopte met je zorgen maken. Een drug die je al je zorgen liet vergeten.

Eshe kon alle lessen over saamhorigheid en macht nog zo opdreunen. Alle stanza's van de strijd die ze ontvlucht was. Om in Breza te ontdekken dat alle lessen waar geweest waren. Alle wetmatigheden over landen in beroering en hoe mensen in hun drang naar strijd en heilplaatsen zoeken – een recursief proces. Stanza zeventien.

Ze schudde de herinnering van zich af.

Claudius zweeg. Hij keek haar inschattend aan. Die blik kende zij van hem. Altijd afwegend of wat de ander zou doen voldoende in zijn eigen plannetjes zou passen.

Eshe tartte zijn blik. Ze keek hem zonder met haar ogen te knippen aan. Fel tuurde zij met opengesperde ogen. Eshe wist wat zij deed. Zo kon hij haar ziel lezen. Zij had niets te verbergen – hij wist het en hij zou herinnerd worden aan wat hij had gedaan. Hoe hij in zijn eigen leugens verstrikt was geraakt. En dat zij hem nooit zou vergeven.

Hij zou als eerste wegstijgen, wist ze, maar tot haar verbazing hield hij het spelletje lang vol. Hij neeg naar voren. De spieren rond zijn ogen waren ontspannen.

‘Ik ben er niet goed in,’ zei hij. ‘Maar ik wil graag de waarheid vertellen. Ik heb je hier niet heen gehaald om je opnieuw te bedriegen. Niet om je opnieuw pijn te doen. En zelfs niet om iets goed te maken.’

Hij keek weg. Sloot even zijn ogen.

‘Wat wil je dan?’ vroeg Eshe. Ze vreesde zijn antwoord. Soma. Ongetwijfeld zou hij misplaatste vadergevoelens etaleren. Zijn verantwoordelijkheid proberen te nemen.

‘Zelfs het lot van Soma interesseert me niets,’ zei Claudius.

Eshe verstarde. Voor haar stond de Claudius die ze kende. Koud en berekenend. Technocratisch.

Maar hij was opener en eerlijker dan ze hem ooit had meegemaakt. Zijn liefdeloosheid – ze haatte hem erom, maar nu hij het uitsprak ebde haar woede even weg, als de zee die zich terugtrok en het strand zichtbaar liet. Over zee waren ze ooit gekomen. Bijna van dorst omgekomen, spoelden ze aan. Zoveel water, zoveel dorst. Zoveel liefde, zoveel haat.

‘Hij is alles waar ik voor leef,’ zei Eshe. ‘Mijn Soma.’

‘Daar reken ik op,’ zei Claudius. ‘Want jij gaat hem vinden en terughalen.’

Zeker zou ze hem vinden. Eshe wilde niets liever en het was precies wat ze zichzelf had voorgenomen. Maar dat het was wat Claudius van haar vroeg maakte haar voorzichtig. Wat was het addertje onder het gras?

Claudius vervolgde zijn zin alsof hij niets merkte van haar aarzeling. ‘Jij gaat ervoor zorgen dat wat hij in zich draagt niet verloren gaat.’

Ze vermoedde meteen waar hij het over had – hoe lang het ook geleden was.

‘Geloof je daar nog steeds in,’ zei ze schamper. ‘De kracht van zaden! Van alles wat we achter ons gelaten hebben... Weten de Witten dat jij je oude geloof nog steeds niet hebt afgezworen?’ Ze liet haar ogen dwalen over de vloer van marmeren platen. Strak en voegloos gelegd, waardoor geen mos of onkruid kans kreeg om te groeien.

Claudius schudde zijn hoofd. ‘Het heeft niets met geloof te maken. Ik zie het inmiddels als stromingen. Innovatie en sublimatie. Transformatie en adaptatie. De Witten hebben doorgebouwd op de neofiele traditie van maakbaarheid. Hout als grondstof, dood materiaal dat je kan vervormen en naar je hand zetten. Wij – ja, ik zeg bewust wij – hebben hout altijd gezien als levend materiaal. We werkten in de neofobe traditie van de bio-dynamica. Wij hebben op hout geklopt omdat we wisten dat er geest in zat. Wij hebben de sappen horen stromen. Met geloof heeft het niets te maken. Het heeft zelfs niets van doen met onze oude stanza’s. Wat ik voorsta is een nieuwe orde. Een synthese van twee tradities.’

Eshe had er genoeg van. Het was zoals het vroeger al was. Hij sprak veel, maar zei weinig. Even had hij de schrale waarheid laten zien, maar meteen werd wat hij zei door woorden verbloemd. Vol vuur gesproken, maar inhoudsloos.

‘Wat wil je nou eigenlijk zeggen?’

Claudius zuchtte. ‘Ik zal het je laten zien.’ Hij greep naar zijn been en rolde zijn broekspijp op. De houten prothese werd zichtbaar. Er viel in eerste instantie niets aan te zien. Maar toen hij haar helemaal had blootgelegd, werd de aanhechting bij de knie zichtbaar. Waar ooit een moeizame verbinding was ontworpen met leren banden en houten gespen, was nu het hout met het vlees vergroeid. Wortels en scheuten draaiden zich in spieren en pezen. Het geheel vormde een hechte, functionerende massa.

Eshe hield haar adem in. De versmelting van hout en vlees. Ze had dat ook in de golem gezien; hoe Aska daarin gevangen was. Hoe het een harnas had geleden, maar ze met het hout vergroeid was.

Soma – had ze gezegd. Dat Soma haar dat had aangedaan.

Claudius klopte op zijn been. ‘Er zit leven in.’

Eshe draaide zich van hem af. De mannen met bogen, hoog op de muur, hielden zich stil alsof zij standbeelden waren. De hitte die de stenen van het paleis overdag opnamen gaven een constante warme straling af, ook in dit kille uur, terwijl de wind sneed. Eshe keek in de verte. Daar lag het stedelijke gebied, de industriële zone, waar rookpluimen uit opstegen. Vuur van de brandende fabriek? Of gecontroleerde haarden voor het harden of buigen van houten platen?

Waar verschool zich in dat landschap het leger van bloedhemden – van parasieten?

Eigenlijk maakte het haar niet uit wat Claudius precies voorstond, wat zijn gewrochte plannen waren. Na al die jaren wilde hij blijkbaar weer even wat zij ook wilde. Soma vinden. En hem behouden thuisbrengen.

‘Wat kan ik doen?’ vroeg Eshe.

Claudius legde zijn hand op haar schouder. ‘De zaden,’ zei hij. ‘Het is allemaal begonnen met de zaden.’

De warmte van zijn hand en de broeierige hitte van de plavuizen van het paleis raakten Eshe onaangenaam. De zee van haat die zich even had teruggetrokken spoelde weer over het strand.

‘Denk niet dat ik ooit vergeet wat je gedaan hebt.’

‘Nee,’ zei Claudius. ‘Dat mag je nooit vergeten. Niets van wat ik heb gedaan.’ En hij kuste haar zachtjes op haar achterhoofd.

Het scherpende geluid van een pijl klonk door de lucht. Nog geen kreet, slechts een gestokte ademtocht. Eshe handelde uit een reflex. Sneller dan haar gebrek aan training van de afgelopen jaren rechtvaardigde. En terwijl ze handelde dacht ze aan de dag dat Claudius en zij de zaden aten tijdens een ritueel in het lang verlaten en verzonken Ulm. De vraag schoot door haar hoofd en boorde zich pijnlijk in haar bewustzijn, zonder cynisme, zonder ontkenning. Wat was het effect van die zaden geweest? Op haar, op Claudius, op hun vrucht? Was dat waar hij op doelde met zijn verhandeling? Maar lang gunde zij zich geen tijd om een antwoord te formuleren want haar lichaam was instinctief in beweging gekomen. Weg van de pijlenregen, weg van het gevaar.

Soma's tweestrijd – J. Sharpe

Ze waren met velen en steeds meer sloten zich bij hen aan. Een leger van bloedhemden. Honderden mannen, vrouwen en kinderen. Leeftijd deed er niet toe, alleen de wil om het juiste te doen, alsmede mentale kracht en volharding. Er stond immers een oorlog voor de deur. Je moest klaar staan om te strijden voor je idealen.

Soma keek in het verscholen, geïmproviseerde kamp om zich heen en balde zijn vuist.

Honderden strijders.

Het was niet genoeg.

Hun tegenstander was te sterk.

Maar daar zou snel verandering in komen.

Soma duwde enkele haarlokken terug onder zijn bandana en liep richting de werkplaats, waar een groep mannen bezig was met het bewerken van hout. De bloedhemden die hij passeerde, knikten naar hem. Hij had aanzien, maar dat zorgde alleen maar voor meer druk op zijn schouders. Het was waar dat hij niet de belangrijkste persoon uit het verzet was, maar de technologie die hij probeerde te verfijnen zou wel eens een doorslaggevende factor kunnen worden in de aankomende oorlog.

Gelukkig keek niet iedereen naar hem. Een groep kinderen snelde lachend langs hem heen, achter een automaton in de vorm van een bal aan rennend. Hun gegiechel bracht een grimas op Soma's gezicht. Wat was hij jaloers op hen. Ze leefden compleet in het nu, genoten innig van het moment. Ze dachten niet aan de toekomst en de gevaren van de komende strijd. In leeftijd scheelde hij niet eens zoveel met de meeste van hen. Ze waren hooguit een jaar of drie jonger. Maar Soma zelf zou

nooit meer zo onbevangen naar de wereld kunnen kijken.

Bij de werkplaats aangekomen zag hij tot zijn tevredenheid dat drie golems al zo goed als klaar waren, evenals enkele tientallen automaten in verschillende vormen. Het schoot op, al hadden ze er weinig aan als hij het probleem niet wist op te lossen.

Een stem, vlak achter hem. 'Ben je er al uit?'

Soma draaide zich slechts half om. Hij hoefde de eigenaar van de stem niet te zien om te weten wie het was. Loke, de leider van de bloedhemden, had een karakteristieke zware stem. Zo een die na het uitspreken van een enkel woord al voor gezag zorgde.

Soma begreep meteen waar de man op doelde en schudde zijn hoofd. 'Nog niet, maar ik hoop binnenkort een antwoord te hebben.'

De man snoof. 'Binnenkort is wellicht te laat.'

'Ik doe mijn best om een oplossing te bedenken. Als het makkelijk zou zijn, zouden de Witten het ook doen, denkt u niet?'

Loke zuchtte en legde bijna vaderlijk een hand op Soma's schouder. 'Het spijt me, knul. Ik weet dat jij je best doet. Het is al verwonderlijk hoever je bent gekomen. Het is alleen dat ik bang ben dat we kansloos zullen zijn in de strijd als we het probleem niet oplossen. Ik zou mensen moeten dwingen om plaats te nemen in de golems. Dat doe ik liever niet en ik weet ook niet of dat me zou lukken.

Het zou kunnen leiden tot een verzet binnen het verzet. Dan hebben de Witten bij voorbaat al gewonnen.' En met die woorden liep hij verder het kamp in.

Soma keek hem na.

Werkende golems.

Een pijnlijke herinnering kwam bovendrijven.

Aska.

Het was niet dat hij haar had gedwongen. Ze stond erop dat ze de eerste zou zijn die de golem zou testen, vond dat hij haar dat verschuldigd was, als vriend. Hij had geprotesteerd, haar verteld dat hij niet zeker wist wat er zou gebeuren. Maar dat ze compleet zou vergroeien met de golem, en zo snel, had hij zeker niet verwacht. De brand die daarna uitbrak compliceerde de zaak alleen maar. Hij had nog geprobeerd iets voor haar te doen, maar de vlammen waren te groot en de bloedhemden brachten hem al, tegen zijn wil, in veiligheid. Ook zij hadden gezien wat hij met hout kon doen en begrepen wat dat zou kunnen betekenen.

Soma zuchtte. Het was mogelijk een leger van automaten op de been te brengen, maar om de golems echt effectief te laten zijn moesten mensen zich vrijwillig met het hout laten vergroeien. Althans, zo stonden de zaken ervoor op dit moment, als hij geen andere manier kon vinden, een minder permanente manier.

Maar hoe kon je dat van iemand vragen? Hoe kon je van iemand verwachten dat hij zijn bestaansrecht als mens zou opgeven?

Vuurvliegjes – Anthonie Holslag

Soma liep het kamp uit. Soms kon hij beter denken in de duisternis. Weg van het gehamer van hout op hout. Weg van de donkere stem van Loke. Weg van alles. Er was een andere manier. Dat wist hij. Dat wist Loke. Dat had Aska ook geweten, en dat was ook de druk die Loke impliciet op Soma's schouders legde. Er was een andere manier om de golems te maken en daar was geen gereedschap of hout voor nodig. Het was een verschrikkelijke manier. Een manier die ze vooralsnog geheim hadden weten te houden, maar Loke bleef op hem inpraten en had hem als de Verlosser aan de andere strijders aangekondigd.

Terwijl hij de roodhemden achter zich liet, besefte hij nog meer dan anders dat hij eigenlijk niet in het kamp hoorde, zelfs al was hun strijd net zo goed de zijne. In het kamp voelde hij zich een

speelbal in de handen van Loke, waardoor hij niet meer helder kon nadenken. Hij liep een aantal kilometer door de duisternis naar de vestingsstad en legde zijn hand op het hout. Niemand zag hem. Het was nieuwe maan. Achter de vestingmuren leefden de withemden. Daar waren gezinnen, vrouwen, kinderen die hen hadden buitengesloten of zichzelf hadden ingesloten. Hij wist niet wat erger was. Even vroeg hij zich af waar deze oorlog over ging. Een strijd omdat zij hier als vluchtelingen waren gekomen of om iets anders? Oh, hij kende de verhalen. Hoe de withemden de roodhemden onderdrukten. Omdat ze in andere zaken geloofden. Omdat ze als tweederangsburgers werden gezien. Hij wist wat Loke zou zeggen: 'Ze kennen geen eer.' Maar was dat de ware reden? Ja, de withemden onderdrukten zijn volk. Vernietigden hun geloof. Interpreteerden hun handelingen als zwarte magie. Maar hadden de roodhemden ook niet meegedaan aan deze krankzinnige dans door hun eigen invallen te doen, door vrouwen en kinderen – burgers! – te doden? Ja, beide groepen waren anders omgegaan met hout toen staal en ijzer hen was ontnomen. Terwijl de withemden meer fabrieken bouwden, had zijn volk een meer spirituele kant gekozen. Ze hadden respect voor de natuur en zetten die zo naar hun hand. Maar buiten dat? Waarin verschilden ze werkelijk van elkaar? Zij konden houten vogels doen vliegen. De withemden hadden het belang van ijzerhout ingezien. De hardheid. Hoe het soms als ijzer kon fungeren.

IJzerhout. Daar was de strijd voor hem mee begonnen. Het gebrek aan ijzerhout. Het was het ijzerhout waar ze in de werkplaats aan werkten voordat de brand alles vernietigd had. Het was hun laatste voorraad geweest. Aska had een rol gespeeld. Een doorslaggevende. Maar de schuld van de vlammen zelf lag bij het ijzerhout, dat een hogere temperatuur veroorzaakte die alles verschroeide. Hardhout brandde immers onder hogere temperaturen. Dat maakte het een perfect wapen. En als ze de zaden konden gebruiken, hadden ze dat wapen in handen.

Hij liep verder om de vesting met zijn hand nog steeds op de muur. Het werkte verkoelend. Hij wist dat hij nu ver van zijn eigen kamp was verwijderd. Zo ver, dat Loke hem niet in de gaten kon houden. Hij was belangrijk voor Loke, dat wist hij. En hij wist ook wat Loke eigenlijk wilde. Wat zijn wens was. Hij was op de hoogte van de gave die zijn moeder hem gegeven had. Ja, ze werkten aan golems. En ja, het zou nooit genoeg zijn. In een ander deel van de werkplaats werkten ze aan ijzerhout. Ze wilden het zelf kweken. Ze wilden verlost zijn van de enkele zaden die ze door diefstal bij elkaar hadden gescharreld. Ze wilden de zaden hebben, gebruiken en dan doen wat Loke met alle withemden wilde doen: doden. Iedereen doden. Totdat er niemand meer over was.

Kon hij het Loke kwalijk nemen? Niet echt. Hij kon het geen van de strijders kwalijk nemen die in deze oneindige oorlog moeders en vaders hadden verloren of die slaven waren geweest. De vrouwen van sommige roodhemden zaten gevangen achter de muur waar zijn hand op lag. Ze werden in harems door de withemden onophoudelijk misbruikt. Zo werd verteld tenminste. Er waren ook verhalen van roodhemdkinderen die op palen werden gespietst totdat de punten uit hun nek naar buiten staken, waarna ze op verschillende plaatsen in de stad werden getoond als een waarschuwing voor iedere withemd die een roodhemd hielp.

De omheining nam een bocht. Hij volgde die.

Loke die na een inval een vrouw – nee, hij moest eerlijk zijn, een meisje nog - mee naar zijn tent sleurde en haar door alle mannen liet gebruiken, totdat ze schreeuwde, nog harder schreeuwde en vervolgens fluisterde, om na drie lange dagen en nachten bloedend te sterven.

Er was haat. Er was wraak. En de leugens en daden om deze in stand te houden. Maar de motieven, de ware motieven, kende hij niet, zo bedacht hij opnieuw. Misschien was dat wel wat de ruimtewezens hen echt ontnomen hadden. Niet het staal of het ijzer. Maar net dat wat hen door de eeuwen heen als mensen had samengebracht. Interdependentie. Afhankelijkheid. Juist op het moment waarop die in de menselijke geschiedenis het breekbaarst was. Zelf had Soma nog nooit een laptop of een smartphone gezien. Hij begreep dat mensen ermee hadden kunnen communiceren en dat ze daarmee hadden beseft hoe klein en kwetsbaar hun wereld feitelijk was.

Al die kennis bestond niet meer. Zijn wereld was vernauwd tot withemden en roodhemden. Hij wist

niet eens of er andere mensensoorten waren. Plotseling bleef hij stilstaan. Vlak voor de poort van de vestiging, op niet meer dan vijftig meter afstand, zag hij een groep withemden in jagerstenu. Jagers die op dieren jaagden, maar ook op roodhemden die ze dan als slaven meebrachten. Met deze gedachten schoof hij zijn twijfels terzijde en liet de woede toe die hij al elf jaar voelde. De withemden deden uit angst voor invallen de poort 's nachts altijd dicht. Deze jagers hadden zichzelf waarschijnlijk per ongeluk buitengesloten.

Hij moest plotseling weer aan zijn dilemma denken en aan de woorden van Loke. Ook dacht hij aan Aska en wat ze gezegd had. Misschien was er een derde manier, bedacht hij. Het was geen oplossing, maar wel een manier om het leger van de withemden te decimeren. Hij kon het niet met Loke overleggen. Hij moest het nu doen.

In gedachten zag hij Aska weer voor zich. Ze stonden bij het meer, vijfhonderd meter van de werkplaats vandaan. 'Kus me,' had ze gezegd. En hoewel hij niet meer van haar hield, wist hij dat dit haar offer aan hem was. 'Doe niet zo gek, Aska. Je weet wat er dan gebeurt.' Ze had geknikt. 'Kus me.' Hij deed het. Terwijl hij het deed, voelde hij een zaad via zijn keel bij haar naar binnen glijden. Hij zag de uitwerking onmiddellijk. Ze keek hem verschrikt aan. De blik in haar groene ogen zou hij nooit vergeten. Toen begon het. Het hout nam haar zenuwstelsel over. Hij zag de klieren in haar nek verharderen. Vervolgens haar bloedbanen, waar takken uit staken. Vervolgens haar spieren, haar huid. Ze ontwikkelde in luttele minuten een exoskelet van hout. En daarop kwamen lagen, lagen en nog meer lagen.

Binnen drie minuten was ze een golem, was ze, krankzinnig. Ze rende regelrecht – misschien omdat ze het daar kende, misschien omdat ze wilde vluchten en haar instinct haar vertelde dat ze in het meer verdrinken zou – de werkplaats in. Hij volgde haar. Wilde haar redden. Wilde de zaden redden. Maar hij zag hoe ze vrienden, die ze beiden al hun hele leven kenden, met haar blote handen verscheurde en als levenloze poppen in de hoeken smeedde.

Hij had een monster gemaakt.

Hij kon ook monsters van hen maken. En met deze gedachte opende hij zijn mond en liet het wapen los dat Loke zo graag wilde hebben. Hij blies zaadjes, gewone houtzaadjes, de lucht in. Als vuurvliegjes dwarrelden ze naar het tentenkamp. Soma keek ze ademloos na. Ze zouden de neuzen en kelen van de jagers ingaan. Dat wist hij. De mannen zouden krankzinnig worden. Dan zouden ze naar de poort rennen, omdat die bekend voor hen was. Er zou een bloedbad volgen, waarin slimme slaven binnen de vesting zichzelf konden bevrijden. Dan zou hij ze naar het kamp van de rebellen kunnen leiden. Zo zou het gaan. Het begin van hun strijd.

Hij vernauwde zijn ogen; de zaden waren al zo klein dat hij ze amper kon zien. Voor zijn geestes oog zag hij nog één keer Aska die na de kus en voor de metamorfose haar laatste woorden zei: 'Ik vertrouw je, Soma. Ik heb je altijd vertrouwd.'

De droomwever – Nielse Hofmans

Eerst hoorde of zag ze niets. Een complete duisternis omhulde haar. Een warme en kalme donkerte die al haar zorgen wegnam. Ze had geen enkele reden om meer te wensen dan de geborgenheid die ze nu voelde.

Toen was er het geluid. Het begon eerst zacht. Een kort, hoog, blipend geluid dat regelmatig door haar rustige wereldje flitste. Steeds luider klonk het lawaai, totdat ze niets anders kon dan smeken om het te laten stoppen.

“Sssht.” Iemand nam haar hand vast. Meteen keerde de kalmte terug. Eshe tuurde in de duisternis, maar vond niemand.

“Rustig Eshe,” De stem klonk als een rustig kabbelend beekje in het midden van het Levende Woud. Zo kalm en zo kleurrijk. “Er is helemaal geen nood om je op te winden.”

“Ik wil gewoon rust. Dat is het enige.” Eshe voelde tranen prikken achter haar ogen.

“Daar is nu geen tijd voor. Sta op.”

Eshe realiseerde zich dat ze al die tijd neerlag. De stem had gelijk. Waarom zou ze blijven liggen? Langzaam stond ze op en met iedere beweging die ze maakte klaarde de duisternis een beetje meer op. Ze zag de contouren van de figuur die bij de stem hoorde steeds scherper. Ze zag de lange blonde lokken, de helblauwe ogen, de golvende witte vleugels die uit de schouders van de vrouw leken te groeien.

Eshe verstarde. Was ze aan het dromen? Zag ze echt vleugels?

Haar geest werd overspoeld door herinneringen aan de avonden die ze bij haar grootmoeder had doorgebracht, luisterend naar de oude legenden van de Zwanenkoningin.

“Moeder Ulm?”

De figuur glimlachte. “Ik ben niet de Moedergodin, ook al zijn er talloze vergelijkingen tussen ons.”

“Wie bent u dan?”

“De vraag is niet wie ik ben, maar wat ik hier doe.”

Eshe staarde de figuur verward aan. *Wat bedoelde ze daarmee?*

De vrouw glimlachte enkel en wees naar het bed.

Zonder erbij na te denken keek Eshe in dezelfde richting. Ze kon niet geloven wat ze zag. Op het bed zag ze haar eigen lichaam, via talloze kleine twijgdraden verbonden aan een immense houten machine die regelmatig een zacht bliepend geluid maakte.

“Wat is dit?”

Eshe voelde een hand op haar schouder. “Wacht even.”

Juist op dat moment werd er een deur dichtgeslagen. Een bezorgde Claudius liep de kamer binnen, op de hielen gevolgd door een man in een verfromfaaid pak.

“Doe iets.” Claudius greep de man bij zijn vest vast. “Jij hebt mij wijsgemaakt dat die houten machine werkt. Dat die haar terug tot leven kan wekken. Ze ligt nu al dagen aan dat rotting en nog steeds is er geen teken van leven.”

De man wrikte zich met veel moeite los uit de semi-dodelijke greep en nam even de tijd om zijn kleren terug recht te strijken.

“Ten eerste Claudius, is de medische houtkunde nog niet voldoende gevorderd. Althans niet om dezelfde successen te boeken die de geneeskunde kende voor De Grote Staalroof. Daarnaast zijn er wel degelijk veranderingen op te merken, al zeg ik het zelf.”

“Ze lijkt nog even dood als gisteren.”

“Heeft u de kleur op haar wangen al opgemerkt? Of het feit dat haar borst langzaam en traag op en neer beweegt? Dat wijst erop dat ze weer zelfstandig ademt.”

Waarom neemt Claudius al die moeite? Houdt hij toch van mij?

“Je staat op het punt om terug te keren in de wereld van de levenden.”

Eshe draaide zich terug om en staarde in het glimlachende gezicht van de gevleugelde vrouw.

“Ik snap het niet. Hoe kan ik dood zijn?”

Weer overspoelden herinneringen haar geest. Ze zag de pijlenregen. Ze rende ervan weg. Een pijl doorboorde haar rug. De pijn. De duisternis.

Eshe snakte naar adem. Dit was te veel.

“Voordat je terug kunt gaan is er iets wat je moet weten.”

De gevleugelde vrouw reikte met haar handen naar Eshe. “Neem mijn handen vast.”

Bijna in trance volgde Eshe het bevel op.

De kamer waarin ze zich bevond vervaagde langzaam. Eshe voelde gras onder haar voeten. Overal stonden bomen in alle vormen en maten. Daartussen groeiden bloemen in iedere denkbare kleur. In de verte hoorde ze duidelijk het geluid van klaterend water.

De figuur liet een van haar handen los en ging naast Eshe staan. Het was op dat moment dat Eshe de roodharige vrouw op de bank zag. Tranen liepen langzaam over haar wangen en vielen één voor één op de grond. De vrouw had iets herkenbaars. Eshe was ervan overtuigd dat ze haar eerder had

gezien. Had ze iets te maken met het ritueel van De Eeuwige? Een man had zijn armen om haar heen geslagen. Het duurde even voordat Eshe hem herkende.

“Besef je wel wat je hebt gedaan, Claudius?” De stem van de vrouw was doordrongen van ongeloof en verdriet.

“Er was geen keuze.”

“Er is altijd een andere keuze.”

“Deze keer niet. Er was geen andere manier om ons geloof veilig te stellen.”

“Dat ritueel had nooit plaats mogen vinden. Jij en dat vriendinnetje van je hadden nooit de zaden van Ygdrasil mogen eten.”

“Wat hadden we anders moeten doen? Toekijken hoe de levensboom en onze levensstijl zouden sterven? Nee, nu zijn we zeker dat we kans maken tegen de Indringers.”

“Niemand hoort over zo’n kracht te beschikken. Heb je er nooit over nagedacht wat dit betekent voor het weefpatroon van de schepping? Je moet dit bekennen aan de Hogepriesteres. Zij zal wel weten wat...” De vrouw snakte naar adem, sloeg haar handen om haar keel. Met haar vingers klauwde ze aan haar keel, alsof ze iets probeerde los te trekken.

“Ja, dat gaan we niet doen.” Claudius stond op en keek de vrouw aan met zijn befaamde koude blik. Verbijsterd keek ze Claudius aan.

“Wat... gebeurt... er?”

“Je had beter die wijn niet gedronken.”

Een glimlach sierde Claudius' gelaat.

Uit pure angst kneep Eshe in de hand van de gevleugelde vrouw. *Ze wist niet wat ze zag. Gebeurt dit echt?*

Het gezicht van de roodharige vrouw liep paars aan. In een vruchteloze poging om houvast te vinden, greep ze met haar handen naar Claudius. Hij nam enkel haar handen vast en keek haar spottend liefdevol aan.

“Vaarwel, moeder.”

Uit puur ongeloof liet Eshe de andere hand van de figuur los. Een misselijkmakende wirwar van kleur en geluid overrompelde haar, totdat enkel de duisternis en het bliepende geluid overbleven. Eshe voelde de matras in haar rug en de twijgdraden in haar armen. Ze probeerde om zich te bewegen, maar het lukte niet. Haar lichaam was te zwak.

In haar hoofd spookte slechts één enkele gedachte: wat had ze gedaan?

Ygdrasil's meesterboom – Pen Stewart

Het tentenkamp voor de vestingmuren tekende zich donker af in de laatste zonnestrallen. Gloeiende sintels uit het vuur vervloeiden omhoog kringelend met de sterren. Het kamp lag er vredig bij. Nu nog wel.

Soma sloop langzaam dichterbij. Hij wist wat er zou gebeuren als de jagers de houtzaden inademden, en hij wist evengoed dat hij beter wat verderop kon wachten alvorens de roodhemden te bevrijden, maar toch kon hij zichzelf er niet toe bewegen weg te gaan. Boven de withemdenvesting twinkelden de sterren koud en onverschillig.

Het kampvuur flikkerde, de mannen bralden.

Soma wachtte.

De eerste kreet was er een van verbazing, niet van verschrikking of angst of waanzin. Al snel volgden andere kreten, als doodsrochels. Soma's hart kromp in elkaar want in zijn herinneringen echode Aska's doodscreet. Met afschuw, maar tegelijkertijd vervuld van fascinatie, keek Soma toe hoe de mannen het kamp sloopten tijdens hun metamorfose van mens naar golem. Slingerende

takken en twijgen staken als slangachtig dansende schaduwen af tegen de vlammen. Wankelend baanden de golems zich een weg naar de vesting, net als Soma voorzien had. Ze bonkten op de poort. Bovenop de wal verschenen gedaanten. Er werd geroepen. De poort bleef dicht. Soma vloekte en bad tegelijkertijd. ‘Verdomde goden, doe die poort nu open!’ Een luid gekraak daverde door de nacht en maakte een einde aan zijn beden.

Het was zó donker dat Soma onmogelijk kon zien wat er zich afspeelde. Donderend geraas rolde over de vesting. Hij dook ineen. De wallen van de vesting, rond de poort, stortten in. Een stofwolk dempte het sterrenlicht. Vanuit de stad klonken overal kreten en gegil op. In de vernielde bouwwerken ontstond al hier en daar brand. Soma vloekte luidop en stormde op de vesting af. Hij moest de roodhemdslaven bevrijden nu hij de kans had!

Struikelend over stukken metselwerk naderde hij de plek waar zonet de poort nog stond. Hij stopte, knielde, en nam een stuk steen op. Het viel uiteen in zijn handen. In het licht van de brandhaarden keek hij naar de draderige structuren die achtergebleven waren tussen zijn vingers. Soma ademde hortend in. Wortels? Het besef overweldigde hem. Hadden zijn golems dit gedaan? Konden ze hun houtstructuren dwingen door steen te groeien? Waarom had Aska geen enkel teken van dit vermogen vertoond? Als dit klopte, dan zou zijn golemleger nog sterker zijn dan hij en Loke verwachtten. Nog voorzichtiger dan eerst betrad hij het fort. Het binnenplein achter de voormalige toegangspoort was verlaten. Hier en daar staken ledematen onder het puin vandaan. Verderop, in de wijken achter het plein, klonk gegil. Mensen kwamen ervandaan gerend en passeerden hem zonder hem te zien, in hun haast weg te komen. Bevelen galmden in de verte, onverstaanbaar vervormd, maar op een emotioneel niveau niet mis te verstaan. De bevelhebbers panikeerden, probeerden vruchteloos hun troepen te hergroeperen om een bij voorbaat verloren strijd onder controle te krijgen...

Soma liep nu voorzichtig verder, in plaats van te rennen. Hij kende elke bocht en hoek van de vesting. Loke had plannen bemachtigd en ze hem laten bestuderen. Soma was er maniakaal in geweest. Maar een plattegrond was iets heel anders dan een stad in het holst van de nacht, met golems op jacht, blinde paniek en instortende infrastructuur. Vallend en struikelend over puin, opbotsend tegen vluchtelingen, worstelde hij zich een weg naar de wijken van vertier. Een straat, een plein, die volgende hoek om naar rechts, of was het links, want was hij zonet die derde straat al gepasseerd waar hij rechtdoor moest? Hij moest de roodhemdvrouwen vinden, de kinderen en moeders van zijn volk! Hij verdrong het beeld van zijn eigen moeder, maar de herinnering aan Eshe liet zich niet makkelijk uit zijn gedachten verdrijven, zelfs niet door alle tumult om hem heen. Hij moest de muur van verdriet harder wegduwen dan anders.

Hij kwam slechts enkele straten verder. Een groteske gedaante sloeg met zwiepende takken om zich heen. Overal waar mensen erdoor geraakt werden, vlogen ze gillend in de lucht. Niet voor lang echter, de takken haakten zich vervolgens vast in hun door de val of klap verdoofde lichaam en elk slachtoffer werd naar de golem toetrokken. Het gevaarte was onwezenlijk groot en groeide met elke mens die het te pakken kreeg. Toen Soma van ruïne naar ruïne rende om dichterbij te komen en meer te zien, moest hij tegen de kriskras vluchtende mensen ingaan. Roodhemden en withemden renden in de greep van dezelfde redeloze paniek alle kanten op en de golem maakte geen enkel onderscheid. Wie te dichtbij kwam, werd geannexeerd. De golems van de jagers hadden zich met elkaar vergroeid! Soma zag hun hoofden, worstelend, gillend, en terzelfdertijd steeds meer simultaan reagerend. Hij richtte zich op. ‘Stop! In de naam van Ygdrasil!’ schreeuwde hij. De golem keerde meteen zijn kant op. ‘Vader? Nee, het is een roodhemd, dood hem. Vader van het zaad? Meer, wij zijn allen één met een moeder, een vader, nee ik ben Georg Karel help mijn arm verdwijnt help me. Peterson ben jij dat we moeten. Ik ben allen ik ben eender ik ben het volk dat een is de toekomst van de wereld de nieuwe orde die het aardoppervlak zal overspannen met duizend loten en scheuten verzet is zinloos mijn wortels zijn stevig verankerd. Ik ben Ygdrasils rijk.’

Een dikke tak suisde voorbij en plukte een vrouw van de grond. Een smak tegen Soma’s rug. Alles

stopte.

Pas in het ochtendgloren ontwaakte Soma. Hij rustte tegen iets warmes en pulserends, iets levends, met een hartslag, of meerdere hartslagritmes door elkaar, leek het eerder. En hij lag in een schaduwzone waar geen eind aan leek te komen, ook al scheen honderden meters verderop de zon. Hij sprong in blinde paniek overeind, weg van dat levende ding, het beeld van allemaal mensen die door de golem werden toegevoegd in zijn herinnering. Voor hem lag een boomwortel, zo hoog als de hele vestingmuur was geweest. De multigolem was nergens te zien. Soma strompelde achteruit en keek toen pas omhoog. De wortel ging over in een stam. Een stam die zich onwezenlijk hoog in de hemel verhief, met takken die zich in alle richtingen uitstrekten naar de horizon. Ze droegen bloemen, ze droegen vruchten. Vruchten in doorzichtige vruchtzakken waar foetussen van de goden weet wat in kronkelden. Gretig en met schokkerige bewegingen grepen ze naar de wortels die door het vruchtwater heen hun weg zochten naar de jonge lichamen. Hij liep verder van de stam weg, achteruit, verbijsterd en niet in staat te bevatten wat hij zag. Uiteindelijk zakte hij op zijn knieën en bleef ernaar kijken. De boomstam had de diameter van de hele vesting. En hij bestond niet enkel uit hout. Overal staken ledematen uit, vergroeid met het hout, dooraderd met plantenvezels. Hoofden, gezichten waren met de boom vergroeid. Ze wáren de multigolem, ze waren de boom en hun duizenden stemmen spraken in koor: ‘Wij zijn het volk. Wij zijn de wereld. Wij zijn de nieuwe tijd van Ygdrasil, Vader van het zaad.’

Soma sprong overeind, draaide zich om en zette het op een lopen.



In het rijk van de steenvorsers – Johan Klein Haneveld

Soma schrok wakker. Zijn hart ging zo tekeer dat zijn schouders bij elke slag leken mee te trillen. Vlak voor hem bevond zich een stapel as met zwarte stukjes erin. Er gloeide ondertussen niks meer.

Het had lang geduurd voor hij genoeg takken had gevonden voor een vuur. En nog langer voor hij zich ervan had overtuigd dat ze werkelijk dood waren. Nu was er zelfs geen rood glimmertje overgebleven. Hij was doodop geweest. Maar hij had niet durven slapen. Dus was hij bij de vlammen gaan zitten, zijn armen om zijn opgetrokken knieën geslagen, terwijl hij staarde naar het spel van gele en oranje slangen, tegen het zwart van de nacht al snel het enige dat nog leek te bestaan. En even, heel even maar, had hij zijn ogen dichtgedaan.

Nu kon hij zichzelf erom vervloeken. De lucht was grijs, de wolken voortdurend in beweging. De zon was niet te zien, maar het was duidelijk al lang geen nacht meer. En ergens achter de kale, droge heuvels, had een schreeuw geklonken.

Haastig duwde Soma zich overeind. Hij trok zijn mantel om zijn magere schouders. Snel hees hij zijn watertas op en hij begon te lopen, weg bij zijn kamp. Hij wilde rennen, maar de afgelopen

dagen had hij zich weinig rust gegund en nu voelde het bij elke stap alsof er een pin in zijn spieren werd geslagen. Het zorgde ervoor dat hij niet rechtuit kon rennen. In plaats daarvan zigzagde hij, als een dronkenman. Wel kwam hij steeds dichterbij de bergen, een rij van ongenaakbare pieken, de toppen verborgen in de grauwe slierten.

Ploffende geluiden van achter hem. De voetstappen van een reus. Soma wierp een blik achter zich. Een monster was verschenen bovenaan de helling. Een monster? De man was perfect geschapen, gespierd als een smid, benen als de zuilen van een tempel, het gezicht symmetrisch als een afgodsbeeld, met glanzend haar wapperend achter hem. Maar hij was drie keer zo groot als Soma, volledig donkergroen, met bruine bast op zijn schouders en zijn rug, en bladeren in zijn kapsel. Zijn ogen waren volledig zwart, zonder zichtbare emotie. En met grote schreden kwam hij Soma achterna.

De pijn in zijn benen was opeens vergeten. Hij rende sneller dan ooit tevoren, alsof een zwerm horzels hem op de hielen zat. Het was echter een verloren zaak. De dreunen kwamen steeds dichterbij. Hij nam een glimp van beweging waar, van rechts van hem. Een grote hand, de bruine nagels lang, zwaaide zijn kant uit. Hij dook naar de grond. De reus greep mis. Soma rolde door, kwam direct overeind en rende verder.

Hij had geen oog gehad voor de omgeving. Vlak voor hem waren rotsen verschenen, de toppen besprenkeld met oranje en grasgroene mosvlekken. Ertussen een donkere opening, de toegang van een grot. Daar moest hij wezen! De zanderige bodem liep naar beneden als een trechter. Soma wilde afdalen, maar na een paar passen verloor hij zijn evenwicht. In een wolk van stof gleed hij omlaag, de als een muil opengesperde holte in, en kwam tot stilstand op een stenen vloer. Uit een gat in het gesteente boven hem bloeide een wolk van vlammen op, loeiend, schrijnend. Van achter zich hoorde Soma een getergd gekrijs. Tegen het vlak daglicht zag hij schokkende ledematen, omgeven door rook. Toen viel een grijs luik omlaag en bevond hij zich in diepe duisternis.

Het was een luchtsluis, maar dat begreep Soma pas later. Hij was toch te uitgeput om oog te hebben voor zijn omgeving. Het leek alsof zijn longen waren verschrompeld tot pruimen en er dreven knipperende rode vlekjes door zijn gezichtsveld. Sissende geluiden. Er was gas dat in zijn neus en ogen brandde. Vervolgens iets anders, zo heet als stoom. En als laatste het piepen en kraken van het stenen raderwerk waarmee de deur aan de binnenzijde werd opengetrokken. Door de steeds groter wordende opening scheen warm kaarslicht, dat een band op de vloer vormde. Die breidde zich al snel zo ver uit dat hij ook Soma omvatte. Tegen die tijd was hij zover bijgekomen dat hij zichzelf omhoog kon duwen. Hij veegde zijn vettige haar uit zijn ogen.

Een man wachtte op hem. Hij stond wat voorovergebogen en in zijn hoge voorhoofd stonden diepe rimpels gegroefd. Op de rug van zijn neus rustten brillenglazen, gevat in een montuur van plastic, en hij had een puntbaardje waar hij met zijn hand herhaaldelijk over streek. Hij ging gekleed in een witte jas, met bruine vlekken op de mouwen. 'Welkom,' zei hij. 'Soma, zoon van Eshe.' 'Hoe kent u mijn naam?' vroeg Soma hees. Hij corrigeerde zichzelf. Er was iets wat nog belangrijker was. 'Is dit het rijk van de steenvorsers?'

'Wij zijn de steenvorsers,' bevestigde de man. 'Maar om een paar tunnels en kamers een rijk te noemen, gaat wel wat ver.' Hij wenkte Soma. 'Je kunt veilig verder komen.'

Soma aarzelde.

De man keek over zijn schouder en glimlachte. 'We hebben hier nog voedselvoorraden genoeg. Zelfs koffie.'

Dat brak hem los uit zijn verstijving. Soma liep achter zijn gastheer aan door een uit de rotsen gehakte gang, met aan weerszijden deuropeningen. In houders aan de muren brandden kaarsen in uitgehakte houders. Ze liepen de eerste twee deuren voorbij, maar de derde gingen ze binnen. Ze kwamen in een grote zaal, verlicht door kristallen kroonluchters, waar enkele witte tafels stonden. De man gebaarde naar Soma dat hij op een van de kunststof klapstoelen kon gaan zitten. Op de tafel stond al een dampende mok bij een bord met bruine bonen.

'Je was naar ons op zoek,' zei de man, die nu weer op Soma neerkeek.

Soma had net zijn mond vol. Hij knikte en slikte. 'Al twee jaar. Sinds de komst van de reuzenboom. Jullie weten wat er toen gebeurd is. De monsterzaden...'

Hij stakte. De woorden brachten herinneringen bij hem boven, gruwelijkheden die hij zich eigenlijk liever niet voor de geest wilde halen. Mensen die veranderden in gedrochten, planten die tot leven kwamen, houten bouwsels die met elkaar versmolten. Hij zag begrip in het open gezicht van zijn gastheer. 'We weten ervan,' zei die. 'Niet voor niets moesten we je van zaden en kiemen reinigen. We leven in de tijd van Ygdrasil.'

Soma keek de man aan. 'Mijn moeder heeft me ooit over jullie verteld. Dat jullie na de Grote Staalroof werkten aan het herstel van de technologie. Maar niet op basis van hout. Op basis van steen.'

'Dat klopt.'

'Ik dacht dat jullie een sprookje waren.'

De man moest lachen. 'Ik weet dat ik eruitzie als een tovenaars, maar ik ken heus geen spreuken.'

'Als er iemand is die weet hoe we de Ygdrasil en haar kinderen kunnen stoppen, dan zijn jullie het.'

'We hebben erover nagedacht,' gaf hij toe. 'En er is inderdaad een manier. Weet je hoe het mogelijk is dat hout en vlees versmelten?'

Soma dacht na. 'Het ritueel van de Eeuwige?' opperde hij toen. 'Ulm, de moedergodin?'

De oude man fronste. 'Misschien kun je die zien als namen voor het werkelijk eeuwige. Nee, ik heb het over de overeenkomsten tussen vlees en hout. Beide leven. Beide ontlenu hun energie aan minuscule orgaantjes in hun cellen. Mitochondriën, zo werden die genoemd in de voortijd. Er zitten er tientallen, honderden in elke cel, zowel in hout als in vlees.'

'En die zijn hetzelfde?'

'De kennisverzamelaars van vroeger vertelden dat deze mitochondriën afstamden van kleine levende wezentjes. De allereerste cellen hebben die wezentjes, bacteriën genaamd, in zichzelf opgenomen, en zijn ze gaan gebruiken als batterijen. Maar nog steeds gedragen ze zich als de onafhankelijke bacteriën die ze ooit waren. Ze delen zich in het binnenste van de cel en worden door de moeder aan haar nakomelingen doorgegeven. En omdat zowel mensen als bomen over dezelfde mitochondriën beschikken, moeten ze ouder zijn dan beide.'

Het begon Soma te duizelen. 'Hout en vlees zijn afhankelijk van dezelfde minuscule beestjes?'

'Ja,' zei zijn gastheer. 'De kennisverzamelaars zagen er niks goddelijks in. Ze ontdekten zelfs dat de beestjes in de cel zo gedood konden worden. Met dezelfde stoffen die ze gebruikten tegen sommige ziekteverwekkers.'

'En daarmee zouden we hout en vlees weer van elkaar kunnen scheiden?' vroeg Soma.

De ander knikte.

'Hebben jullie het al eens geprobeerd?'

De man keek even in de richting van de deur. Soma draaide zich om op zijn stoel. Zijn ogen werden groot. In de opening stond iemand die hij kende. Iemand die hij voor het laatst had gezien in een omhulsel van levend hout, getekend door waanzin. De jonge vrouw, haar gezicht omkranst door glanzend blond haar, met roze bloesjes op haar wangen en heldere ogen, glimlachte naar hem. Haar stem was warm. 'Goed je te zien, Soma.'

Hij wist dat al het bloed uit zijn gezicht weggetrokken moest zijn. Hij slikte. Het ging moeilijk. 'Hallo, Aska.'

Het hout onder je huid – Oli Veyn

'Hallo, Spruit.' Aska glimlachte naar Soma. Zijn blik was veranderd sinds de laatste keer dat ze hem zag. Hij was kil en er glom een droefheid in zijn azuurblauwe ogen die ze nog nooit eerder bij hem had gezien. Haar lichaam reageerde vertrouwd toen ze hem van top tot teen opnam. Ondanks de besmeurde kleding en zijn ongewassen uiterlijk zette zijn aanblik haar lichaam nog steeds in vuur en vlam.

Ze stapte naar voren. Nog steeds protesteerden haar spieren pijnlijk bij iedere beweging die ze maakte. De houtextractie mocht voltooid zijn, de pijnscheuten herinnerden haar iedere seconde aan

het wezen dat ze hiervoor was geweest. Alsof het verdwenen hout een leegte achterliet die werd opgevuld met pijn.

Ze wist niet veel meer van de dag dat ze hier was binnengebracht. Ze herinnerde zich vaag het gezicht van Soma's moeder toen intense hitte haar omringde, maar het kon evengoed een droom zijn geweest. Haar eerste herinnering hier was op de medische afdeling. Ze lag vastgebonden op een rots terwijl Noturis keer op keer op haar instak met een injectiespuit van hout. Overal in haar lichaam spoot hij een vloeistof die brandend een weg vond via haar aderen, net zo lang tot haar hele lichaam schreeuwde van pijn. Het hout verzette zich hevig, drong dieper in haar weefsels door om zich te verankeren. Ze had het uitgild als de twijgen die met haar lichaam waren vergroeid zich in haar weefsels vastzetten om weerstand te bieden, maar toch werden losgetrokken als de vloeistof zijn doel bereikte. De behandeling met de injecties had weken geduurd. Noturis had haar later verteld dat ze dagen tussen leven en dood zweefde, een gevecht met de duisternis dat ze uiteindelijk won.

Maar de pijn was niet helemaal verdwenen en roerde zich bij iedere beweging die ze maakte. Het was niet het enige wat ze eraan had overgehouden. Nog steeds voelde ze de razernij van toen als een smeulend vuur onder haar huid gloeien.

Ze strompelde dichterbij, rechtte toen haar rug. Haar lippen perste ze in een smalle streep in een poging de pijn te smoren. 'Blijf je daar als een standbeeld zitten?'

Soma bestudeerde nauwkeurig haar bewegingen terwijl ze op hem af liep. Zijn wangen kleurden rood, hij mompelde een verontschuldiging en stond op. Het plastic van de stoel kraakte. Zijdelings keek hij naar Noturis voordat hij haar omhelsde. De geur van roet en vuiligheid drong zich aan haar op. Geen spoor van genegenheid, slechts een flinterdunne begroeting. Hij zette een stap achteruit en liet zijn fonkelende ogen over haar lichaam glijden. 'Je ziet eruit alsof je... je nooit...' Hij schraapte zijn keel.

'Was ik zo monsterlijk dat je het zelfs niet kunt benoemen?' Aska trok haar wenkbrauwen hoog op. Teveel emotie in de flarden van pijn die haar teisterden. Haar woede was een levend iets geworden in haar borstkas, een gevoel waar ze mee opstond en mee naar bed ging. Noturis zag het en greep haar elleboog vast. Ze knikte en bracht de storm tot bedaren, ademde diep uit. 'Ik vertrouwde je, Spruit. Maar jij liet mij achter.' Ze trok haar schouders een beetje op en hield haar hoofd scheef. Soma sloeg zijn ogen neer. Zijn lokken wierpen donkere schaduwen op zijn gezicht.

Noturis verbrak de pijnlijke stilte. 'Aska is sterk. Ze heeft veel pijn geleden voordat haar lichaam won van het hout.' Zijn ogen gleden naar haar polsen en hals. De littekens van de wonden waar het hout haar lichaam was binnengedrongen waren nog steeds zichtbaar. Hij snoof.

Ze was sterk. Dat was ze altijd al geweest. Toen ze Soma ontmoette, zoveel jaren geleden, werd al snel duidelijk dat hij leunde op haar kracht. Ze had het prima gevonden, wilde hem graag steunen, want vanaf de eerste seconde dat ze hem ontmoette had ze al gezien dat hij bijzonder was.

'Ik wil graag eerst zeggen dat het me spijt.' Soma keek haar over zijn schouder aan.

Aska streefde met haar vingertoppen over Soma's rug toen ze naar hem toe schuifelde. Haar vingertoppen tintelden, een bewijs dat haar lichaam nog steeds naar hem verlangde.

'Voor mij ben je altijd mijn Aska gebleven,' zei hij. De vastberadenheid in zijn stem verwarmde haar hart. 'Wie je ook bent of wat je ook was, ik hou van je en zal dat altijd blijven doen.'

Het waren de woorden die ze zo graag wilde horen, maar ze hadden geen betekenis. Nog steeds herinnerde ze zich de blik in zijn ogen. 'Waar was je toen ik je nodig had, Spruit?' De klank van haar stem was anders door haar verkrampde huig en de woorden kwamen trillend, koud over haar lippen.

Soma slaakte een diepe zucht. 'Ik liep naar je toe om je te redden, maar de roodhemden grepen mij vast en trokken me mee. De brand... het was mijn schuld. Ik gilde je naam nog, hoopte dat je zou verschijnen vanuit de dikke, zwarte wolken...' Zijn stem brak.

Ze keek hem met een effen gezicht aan. 'Waarom heb je mij nooit gezocht? Dat is wat ik je kwalijk neem, Soma, dat je gewoon accepteerde dat ik die dag overleed.' Noturis wierp haar een waarschuwende blik toe, maar ze wuifde het weg met een gebaar dat de hele tafel omvatte.

'Waarom heb je me verdomme niet gezocht, mijn lichaam, wat er dan ook van mij over was?'

Soma klemde zijn handen om de rugleuning van de stoel. Het plastic kreunde door de kracht van zijn samengeknepen vingers.

‘Wat als ik je niet kon redden, Aska?’ In zijn ogen glommen tranen. ‘Wat als je altijd een monster zou blijven?’ Hij wreef zijn hand door zijn haar. ‘Was het dan niet beter om te sterven die dag?’ Het was alsof ze een stomp in haar maag kreeg. Hij rukte zijn blik van haar los en keek naar Noturis. ‘Hoe lang kunnen jullie dit al?’

‘Het zijn de withemden.’

Soma vouwde zijn armen voor zijn borstkas. ‘Hoe komt u aan die kennis?’

Noturis trok een mondhoek op, leek even te aarzelen, maar zei toen zacht: ‘Ik was vroeger een withemd.’ Soma’s ogen werden groter en hij vergrootte de afstand tussen hen in toen hij achteruit deinsde.

‘De withemden werkten al jaren aan processen met hout en weefsels om een nieuwe techniek te ontwikkelen. Geen automaton, maar een levend wezen. Hout vermengd met weefsel.’

‘Withemden,’ Soma proefde het woord.

‘Wij gaven de voorkeur aan de term wetenschappers,’ zei Noturis. Hij glimlachte flauw.

Soma keek zijdelings naar Aska. Ze zette zich schrap, en gaf hem een blik gestaald door maanden van pijn en gemis. Soma leek te twijfelen. Zijn hele leven was hem verteld dat de withemden vijanden waren. ‘U wilt mijn gave als wapen. Dan bent u geen haar beter dan de roodhemden.’ Een minachtend knikje met zijn kin. ‘Ik wil u best helpen, maar ik ga geen golems maken, dat heb ik al tijden geleden afgezworen.’

‘Helpen? Helpen is meedoen zonder overtuiging.’ Noturis schudde zijn hoofd. ‘Ik wil dat je je bij ons voegt. Met hart en ziel.’ Ofschoon alles aan zijn oude, trotse lichaam erop duidde dat hij totaal op zijn gemak was, verried zijn gespannen kaaklijn dat Soma een cruciaal onderdeel vormde in zijn vernietigingsplan van Ygdrasil.

Aska glimlachte naar Soma. ‘De steengruizers hebben tunnels gegraven naar Ygdrasil, naar het paleis. We zijn bijna zo ver dat we kunnen aanvallen.’

‘Jullie willen dus gewoon een leger van golems.’ Soma snoof.

‘Geen golems.’ Noturis keek Aska net iets te lang aan. Ze knikte instemmend en ging staan.

‘Denk eraan, Aska, als de woede de overhand dreigt te krijgen denk je aan betere tijden.’

Soma keek van Aska naar Noturis en weer terug. ‘Wat... Aska?’

Aska sloot haar ogen en dacht aan het moment in de loods. Hoe Soma zijn rug naar haar keerde. Hoe zijn schouders afhingen, zijn gebalde vuisten strak tegen zijn lichaam geperst. De eerste stap die hij zette, weg van haar. Woede schoot als een bliksemschicht door haar lichaam en ze ontstak in een razernij die ze alleen voelde als ze een golem was.

‘Aska!’

In een reflex opende ze haar ogen en keek naar Soma. Zijn ogen waren groot van verbazing en afschuw. Ze zag hoe iedere spier in zijn lichaam zich klaarmaakte om weg te sprinten. De innerlijke drang hem te doden werd iedere seconde sterker. Ze verplaatste haar blik naar haar arm. Haar huid kreeg een donkere, nootachtige kleur. Nerven van boombast werden zichtbaar. Ze voelde de transformatie in haar hele lijf.

‘Aska, stop!’

Noturis greep Soma’s schouder vast om hem te beletten weg te vluchten. ‘Aska, zet het stil,’ zei hij gesmoord.

Maar de aanblik van Soma, de afschuw die in zijn ogen glom, de walging die zijn gezicht overspoelde, wakkerde haar woede aan. De razernij bereikte zijn omslagpunt. Daar voorbij was er geen weg meer terug en veranderde ze in de golem die ze eerst was.

Noturis aarzelde geen seconde. Hij sprong op en boorde een houten naald diep in haar hals. De brandende vloeistof vond zijn weg door haar aderen, dwong het hout tot bedaren, en ze kromp ineen door de vlamme pijn. Langzaam zakte ze hijgend en schreeuwend op de vloer.

‘Laat haar!’ hoorde ze Noturis boven haar ineengekrompen lichaam tegen Soma schreeuwen.

Na wat uren leek te duren, kwamen haar zintuigen een voor een terug, de een nog pijnlijker dan de andere. Met een bezweet gezicht, rillende ledematen en een uitgeput lichaam keek ze naar Soma op.

Zijn blik verwarmde haar hart. Een snik ontsnapte aan haar mond toen hij naar haar toe kwam en naast haar op de stenen rotsgrond ging zitten. 'Aska, mijn lieve Aska.' Hij pakte haar gezicht in zijn handen en kustte haar teder.

Alle woede verdween als sneeuw voor de zon en maakte plaats voor iets wat ze al zo lang niet meer had gevoeld: liefde.

Hij glimlachte naar haar en streek met zijn duim over haar wang. Toen keek hij op naar Noturis.

'Wat heb je met haar gedaan?'

De oude man schudde zijn hoofd. Zijn lange, vlaswitte haren waaierden met de bewegingen mee.

'Jij hebt haar dit aangedaan, Soma. Het hout zal nooit meer verdwijnen, ze zou sterven als dat wel gebeurde. De vloeistof laat de bacteriën slapen, maar bij een sterkte energietoename, zoals een heftige emotie, komen ze tot leven en veranderen ze haar weer in de golem die ze was.' Hij liep naar haar toe en trok haar overeind. 'Gaat het?' Een vaderlijke bezorgdheid klonk in zijn woorden.

'Zoals je ziet kan ze het moeilijk beheersen.' Hij keek naar Soma. 'Daarom hebben we jou nodig.' Soma trok zijn wenkbrauwen op.

'Voor jou voelt ze woede, maar ook liefde. Twee uitersten, het een heft het ander op. Door jou kan ze wisselen tussen haar menselijke gedaante en de golem.'

'Jullie zijn gek! Aska, laten we...'

'Nee, Soma. Dit is nu wie ik ben. En het enige wat ik wil is dat je mij accepteert zoals ik ben: golem en mens.'

Soma schudde zijn hoofd.

'Mijn opoffering bij de rivier moet jouw motivatie zijn om hier aan mee te werken. Je bent het me verschuldigd.'

Soma wankelde achteruit. Zijn mond was verwrongen tot een smalle streep. 'Ik kan dit niet, Aska. Sorry.'

'We hebben nog een andere troef,' zei Noturis, en hij liep naar de deur.

Het beste medicijn – Stephan van Hugten

Achter de deur liep een gang verder omlaag. Noturis pakte de toorts bij de deur en wenkte Soma om met hem mee te komen.

'Geef me de kans om je dit te laten zien voordat je gaat,' zei hij. 'Mogelijk doet het je van gedachten veranderen.'

Soma keek naar Aska, die naar hem knikte.

'Nou goed dan,' zei Soma, 'maar ik ga geen golems voor jullie maken, wat je me ook laat zien.'

Hoe verder ze naar beneden gingen, hoe kouder het werd. Zijn rechterhand volgde het ruwe patroon van de rotswand. Het gesteente voelde aangenaam koel aan. *Waarom wilde iedereen hem alleen om zijn gave? Zelfs Aska speelde in op zijn schuldgevoel om hem een kant uit te dwingen.*

Zijn ogen waren net gewend aan het duister toen de gang uitkwam in een helder verlichte ruimte.

Overal waar Soma keek stonden tafels met glazen met verschillende gekleurde vloeistoffen, al dan niet met elkaar verbonden door buisjes. Diverse mannen en vrouwen in witte jassen stonden bij de tafels vuurtjes onder de glazen aan te steken, aantekeningen te maken of indrukwekkend uitzierende apparaten gemaakt van kristal of marmer te bedienen.

'Wauw,' zei Soma terwijl hij zijn ogen samenknep. 'Hoe maken jullie zulk fel licht?'

In de stad en in het kamp waar hij vandaan kwam was het elke avond pikkedonker als de zon onderging, want niemand was zo rijk dat hij zoveel olie of kaarsen kon betalen.

'Met kalk,' zei Noturis en hij wees op een enorm gevaarte in de hoek van de kamer. In het midden van het ding was achter het matte glas een heldere witte ster te zien.

'Als we één ding hier genoeg hebben onder de grond is het wel kalk. Technologie van een paar honderd jaar geleden, maar nog steeds heel nuttig.'

Hij strekte zijn armen uit en draaide een rondje in het midden van de ruimte.

'Dit hier... dit is wetenschap Soma. En het is geweldig. Waar de withemden het alleen gebruiken om mensen te onderdrukken en de roodhemden een stel onwetende boeren zijn, willen wij technologie gebruiken om het oppervlak weer terug te veroveren op Ygdrasil.'

'En wat heeft dat met mij of mijn gave te maken?' vroeg Soma, nog steeds wantrouwend.

'Jouw grootste bezwaar is dat het veranderen in een golem mensen verminkt. De versmelting, vrijwillig of niet, zal altijd littekens achterlaten. Aska ziet er nog redelijk uit met een pruik, maar onder haar kleding zijn de slecht genezen littekens of knoesten wel te zien. Wat wij hebben uitgevonden gaat dat allemaal veranderen.'

Hij riep naar een man die een tafel verderop een brouwsel aan het inspecteren was.

'Thorius, kun jij Kalaka even halen voor een demonstratie?'

De man knikte en kwam even later terug met een vrouw in een simpel, wit hemd. Ze had dikke, zwarte kringen om haar ogen, alsof ze al dagen niet had geslapen, en haar huid was ziekelijk wit. Haar armen trilden toen ze die optilde zodat Thorius er een crème op kon smeren uit een aardewerken pot. Tevreden plofte ze neer op een stoel en sloot ze haar ogen. Binnen enkele tellen begonnen haar armen te veranderen. Eerst verhardde haar huid tot een gladde, donkerbruine massa, die daarna spleet. Uit de groeven groeiden kleine takjes. Tegelijk met de transformatie kwam de kleur in Kalaka's gezicht weer terug. Ook het trillen hield op.

Soma deinsde terug. De transformatie bracht vreselijke herinneringen naar boven, maar Kalaka leek het juist fijn te vinden. Het was gruwelijk en ook...

'Verbluffend,' fluisterde hij.

'Dit hebben we kunnen maken door Aska's bloed te onderzoeken,' zei Noturis. 'Maar er zijn nog enkele probleempjes die we moeten oplossen. Zoals je kunt zien aan Kalaka is de crème extreem verslavend. De testpersonen ervaren een roes van onoverwinnelijkheid en enorme kracht. Helaas neemt dit effect al na één uur af en neemt lusteloosheid het over. Toch blijft het resultaat zeer interessant.'

Noturis zag het vragende gezicht van Soma en ging verder.

'De crème activeert de mitochondriën in de huid waardoor deze in hout verandert. Net zoals bij een golem, maar in dit geval is het effect slechts tijdelijk. Zodra de crème is ingetrokken verandert de huid weer terug zonder verdere schade.'

'Wat willen jullie dan nog van mij?'

'Jouw bloed.'

'Mijn bloed?'

'Dit middel is slechts gemaakt van het bloed van iemand die de gevolgen van jouw gave heeft ondervonden. Een goedkoop aftreksel. Als we jouw bloed kunnen onderzoeken, dan kunnen we de formule perfectioneren zodat het gebruik van de crème geen nadelen meer heeft. Iedereen kan dan tijdelijk een golem worden zonder verminkt te raken. Niemand hoeft meer te lijden zoals Aska.'

Noturis stak zijn hand uit richting Soma. Zijn ogen glommen van opwindning.

'Dit is wat ik je wilde laten zien. Je hebt een kans om samen met de Steenvorsers geschiedenis te schrijven. Wij zullen uit onze grotten komen, de mensheid naar een nieuw tijdperk leiden. Wil je daar onderdeel van zijn? Of loop je hier de deur uit om een zinloze vete tussen rood- en withemden uit te vechten. Wat kies je?'

Soma keek naar de uitgestoken hand. Wat Noturis hem voorspiegelde klonk perfect, maar hadden de Steenvorsers echt geen andere motieven? Hij herinnerde zich Aska's uitgeputte blik. Was dat slechts van de vele operaties of was zij ook al verslaafd aan de medicamenten van de Steenvorsers? De belangrijkste vraag bleef echter: durfde hij het aan om na al die jaren weer iemand te vertrouwen?

‘Claudius, wacht.’

Eshe legde een hand op haar borst en probeerde op adem te komen. Een steek trok door haar verminkte long toen die zich met lucht vulde. Door een waas werd de blonde vrouw zichtbaar, zoals altijd wanneer haar lichaam haar in de steek liet. De verschijning van Moeder Ulm was niet zichtbaar voor haar reisgenoot en dat alleen al gaf troost. Ze schonk Eshe een bemoedigende glimlach.

‘Ik kan niet... ik moet rusten.’ Eshe liet zich zakken. De kiezels van het pad prikten in haar knieën. De bergrouwe lag ermee bezaaid, ze sleten haar schoenzolen en verveelden haar ogen. Onderweg had ze geen plantages meer gezien, geen boomtelers. Hoe meer mensen golems werden, hoe minder echte bomen het land kende.

Claudius draaide zich om en keek op haar neer. ‘Ach welja.’ De wenkbrauwen rezen boven zijn kille ogen. ‘Soma is alleen maar bij de Steenmormels. Maak vooral geen haast.’

‘Ik probeer het echt.’

Moeder Ulm legde haar doorzichtige hand op die van Eshe. De oude wond in haar rug schrijnde, zoals bij iedere inspanning sinds ze weer zelfstandig ademde. De slangetjes en bliepjes waren weg, haar gevleugelde metgezel was gebleven.

‘Iedere dag laten ze hun klauwen dieper in hem zinken, Eshe.’ Demonstratief leunde hij tegen een rotsblok. ‘Maar als jij hier wilt zitten...’

Niemand wilde Soma liever weerzien dan zij. Soma was de reden dat ze haar protesterende lijf over de kale bergen heen sleepte. Voor hem verdroeg ze Claudius’ gezelschap. Alleen de gedachte aan Soma en de glimp van Moeder Ulm die Eshe zo en nu en dan gegund was, hielden haar op de been.

‘Ik kom zo snel als ik kan.’

Claudius legde zijn vingertoppen tegen elkaar. ‘Dat hoop ik. Je bent zijn moeder, Eshe.’ Ze haatte het als Claudius op haar schuldgevoel speelde, alsof hij zelf om Soma gaf. ‘Het is jouw taak om hem te overtuigen.’

‘Hij is geen kind meer, Claudius.’ Al zo lang niet meer. Het beeld van de kleine jongen die straalde wanneer ze hem optilde en door de lucht zwaaide, had lang geleden plaats gemaakt voor dat van een bijna-man met koude ogen en een rood hemd. ‘Volwassen mannen reageren niet altijd goed op de raad van hun moeder.’

Het deed haar goed om hem ineen te zien krimpen bij de herinnering die ook de hare was geworden toen ze tussen leven en dood zweefde. Hoewel Moeder Ulm haar had laten zien hoe Claudius zijn eigen moeder vergiftigde, had ze hem nooit ronduit verteld wat ze wist. De blonde vrouw tuitte berispelend haar lippen terwijl ze langzaam vervaagde. Rustig, niet alles aan hem prijsgeven. Deze man neemt altijd wraak.

Vanuit het dal klonk plots gefluit. Het deed haar aan Keik denken.

‘Ik denk dat je je rust krijgt.’ De groeven naast zijn mond verdiepten zich in verachting. ‘Thorius is er al.’

Uit de rotsspleet kwam een man met een huid zo bleek als berkenschors. Het was de kleur van iemand die nooit zonlicht op zijn huid voelde.

‘En?’ Claudius verspilde geen tijd.

‘De jongen gaat toegeven, ik merk het.’

Deze man had hem gezien. Pijn schoot door de oude wond onder Eshes schouderblad, vlak achter haar hart. Vragen welden op, te sterk om binnen te houden: ‘Soma? Hoe gaat... waar is hij?’ Soma was dichtbij, haar Soma. Bij die gedachte rook ze bijna zijn haar, voelde ze weer de slungelige ledematen in een laatste onhandige omhelzing. De schok eiste zijn tol en Moeder Ulm glipte terug haar blikveld in. Zwijgend strengelde ze haar vingers in die van Eshe. Het kalmeerde haar iets. ‘Kan ik hem...?’

Claudius onderbrak haar. ‘Noturis krijgt zijn bloed niet, Thorius.’

‘Soma’s bloed?’ Ze zou het zowaar met Claudius eens zijn. ‘Wat wil hij daarmee?’

Thorius keek even vragend naar Claudius en richtte zich toen tot haar. ‘Er is een balsem,’ zei hij.

‘Noturis en ik hebben hem samen ontwikkeld uit het bloed van een genezen golem. De balsem verandert mensen tijdelijk in golems. Soma’s genetisch materiaal zou een betere versie opleveren.’

Een gepijnigde grimas trok over Thorius' gezicht. 'Noturis hoopt de golems te kunnen besturen.' 'Weer golems,' zei Eshe. Het klonk zo zinloos. 'Waarom? Als Ygdrasil herboren werd door Soma's golems, hoe kun je hem dan vernietigen met nog meer van die gedrochten?' Thorius vouwde zijn witte armen over elkaar. 'Niet. Noturis' plan maakt van Ygdrasil de laatste stuip trekking van het Houten Tijdperk.'

'Maar hoe?' Ze wist het antwoord toen ze de vraag stelde. In haar ooghoek zag ze Moeder Ulm knikken.

'Met steen.'

'Verstening.' Claudius spuugde het woord uit. 'Mineralisatie. Stel je voor, de kracht en souplesse van zo'n schepsel, maar dan uit steen. Genoeg om het weefsel van de Levensboom tot splinters te slaan.'

'Hoe is dat mogelijk?' vroeg Eshe. Ulm kneep goedkeurend in haar hand.

Thorius keek haar aan. 'Na het aanbrengen van de balsem veranderen we de structuur van het hout. Noturis denkt dat hij de cellulosedelen kan vervangen door mineralen. Kwarts. Als we ze onderdampelen in een hoge concentratie en de silicadelen zich vastzetten in de cellen van...' De afschuw moest uit haar blik spreken, want hij stopte. 'Dat is het plan.'

Eshe trok haar hand los uit Ulms omhelzing en vlocht haar vingers in elkaar. De legenden van Moeder Ulm waarschuwden voor de Steenvorsers. Wit en Rood kenden veel tegenstellingen, maar hout hadden ze gemeen. De Steenvorsers waren een ander verhaal. Ondergronds leefden ze op hun manier, zonder ooit problemen te veroorzaken of op te vallen. Misschien waren ze te onopvallend geweest.

'Deze gruwel... waar zijn jullie mee bezig?' Haar keel voelde rauw, alsof ze een handvol grind van het pad had doorgeslikt. 'Wil Soma hierin meegaan?'

'Mogelijk. Met de balsem dan.'

'Met de verstening?'

Thorius' kaak trok strak als ijzerhout. 'Daar weet hij niets van.' Hij keek terug naar Claudius.

'Noturis vermoordt me als ik het Soma vertel voor we de bloedafname kunnen doen.'

Claudius' vingers zonken in het vel van Eshes schouder. 'Jij gaat je zoon tegenhouden voor ze zijn bloed kunnen gebruiken.'

Zodat Noturis mij vermoordt? dacht Eshe. Ze wilde protesteren, maar zag door de nevel hoe Moeder Ulm het hoofd schudde: Stil. Laat hem maar denken dat je meegaand bent.

En was het zo erg? Claudius had haar in leven gehouden, maar wat was het voor leven? Een vrouw zonder land, zonder religie, zonder lucht in haar longen. Een moeder zonder kind. Als dit het doel was waar Claudius haar de geleende tijd voor had gegund, dan was dat zo. Als het moest, gaf ze haar leven voor dat van Soma. Voor dat van iedereen die vlees en bloed mocht blijven, in plaats van hout en steen te worden.

'Ik zal mijn best doen, Claudius.'

Moeder Ulm legde een hand op haar eigen hart en keek naar Thorius. Eshe volgde haar blik. Nu pas herkende ze wat ze door haar eigen verlies niet eerder had gezien: het verdriet dat zijn schouders neerdrukte, dat zijn mondhoeken en de doorschijnend bleke huid rond zijn ogen liet zinken.

'Jij bent een kennisgraver,' zei ze. Er ontbrak hooguit een steriel witte jas. 'Jullie allemaal. Zie je niets in die eeuwige glorie van de Steenvorsers die Noturis je voorspiegelt? Waarom ben je hier?' Het gezicht van de wetenschapper vertrok.

'Eshe,' zei Claudius waarschuwend.

'Nou?' Een antwoord was het minste, als ze zichzelf in gevaar bracht.

'Hij heeft haar als proefdier gebruikt.' Thorius' stem brak. 'Mijn Kalaka, een weerzinwekkende golem. Tussen die houtepisodes door is ze een schim van de vrouw die ze was.'

Walging kwam in haar omhoog, zo bitter dat ze niet kon antwoorden. Kon ze het uitspugen, dan had ze het gedaan: de vlucht uit het Levende Woud, Breza, de garde, het verzet en de vernieling die iedereen aanrichtte. Hout of steen, het maakte niet uit. Wie je ook was, je raakte kwijt wat je lief was.

'Help me hem te stoppen.' Verdriet in Thorius' blik maakte plaats voor woede. 'Ygdrasil of niet.'

Haal Soma weg bij die machtswellusteling.'



Door de barsten in de rotswand – Tom Kruijsen

Eshe legde haar hand op de rotsen. Het ruwe steen was het laatste dat haar scheidde van Soma. Al die jaren had ze moeten wachten. Nu was hij eindelijk dichtbij. Haar vingers gleden langs de scherpe rand van een barst. Dit was haar beste kans om in te breken in de burcht van de Steenvorsers.

Thorius had Eshe niet naar binnen kunnen smokkelen. De Steenvorsers waren voorzichtig met hun geheimen. Hij had haar verteld over een rustig deel van de burcht, waar de beveiliging minder was, maar ze zou zelf een manier moeten vinden om door de rotsen te komen.

Claudius was opgeroepen om te helpen een grote aanval van golems af te slaan. Hij vond toch dat Eshe dit het beste alleen op kon lossen. Aan haar had hij wat van zijn speeltjes meegegeven. Een daarvan was het telearboreticum: het vlies gespannen op een houten raamwerk waarmee ze alles wat een automaton waarnam kon afspelen.

Als Eshe met automata bezig was, moest ze altijd aan Keik denken. Ze miste de vogel die jarenlang een trouwe vriend was geweest en haar altijd had bijgestaan. Tijdens haar revalidatie was Eshe aan de slag gegaan met het maken van een nieuwe automaton. Hoewel haar longen haar nog parten speelden, had ze de bio-dynamica waarmee ze hout tot leven wekte nog goed in de vingers. Maar het vliegmechaniek van een vogel was te complex voor de tijd die ze had. En Keik kreeg ze er niet mee terug.

Haar nieuwe gezelschap was een eekhoorn die ze Winn had genoemd. Zijn bruine huid glansde in het licht van de felle maan en met zijn kraalogen keek hij Eshe aan.

'Hier moet het gebeuren.'

Winn maakte een fluitend geluid en hij kroop tussen de scheuren in de rotswand. Eshe hield zijn houten staart vast. Die werd langer, alsof een tak van een wilg jaren van groei doormaakte in een paar tellen. Het hout bleef flexibel en Winn verdween uit het zicht, maar het kronkelende uiteinde van wat eerder een eekhoornstaart was, had Eshe nog tussen haar vingers.

De staart was gemaakt van een stuk van Ygdrasil. Het was het meest magische hout waar ze ooit mee had gewerkt; geen ander materiaal was zo geschikt voor bio-dynamica. Eshe wist niet hoe Claudius eraan gekomen was, maar het was geweldig om te bewerken. Zelfs als onderdeel van een automaton kon het groeien en weer krimpen alsof het leven van de boom er nog in zat. Zo bleef Eshe in contact met Winn.

Aan het uiteinde van de staart zat het vlies dat Eshe tussen de dubbele lens klemde en het telearboreticum gaf meteen een korrelig beeld. Winn kwam in een kleine ruimte uit. Er waren kasten in de rots wanden gehakt die vol lagen met borden en bekers. Alles was van steen.

'Kun je me binnen krijgen?' fluisterde Eshe. Een enthousiast gekwetter was het antwoord. Steen

was hard, maar het groeide niet, het leefde niet. Het kon alleen maar stuk. Hout wist altijd wel een weg erdoor te vinden. Nu groeide Winns staart niet in de lengte, maar in de dikte, als een boomstam die per seconde een jaarring toevoegde. De rots spleet en met een hoop gekraak brak er een stuk af. Eshe hield een paar tellen haar adem in. Hopelijk was geen van de Steenvorsers in de buurt van de opslagruimte geweest. Het bleef stil terwijl Winns staart weer kromp tot eekhoornformaat. Hij kroop op Eshes schouder voordat ze zich door de opening heen wrong.

Eenmaal binnen werd het makkelijker. Ze kroop in een hoekje en liet Winn een luchtrooster in glippen. Thorius had verteld over de schachten voor luchtafvoer die door het hele complex liepen. Winn kon ongezien rondlopen en door de roosters kijken.

Zijn staart begon weer snel te groeien en Eshe kon Winn volgen terwijl hij zich diep in de burcht van de Steenvorsers begaf. De schacht lag boven gangen die maar door liepen en de meeste kamers die Eshe kon zien waren lege leefvertrekken of opslagruimtes. Een kamer had stenen tafels waar leren riemen aan bevestigd waren. Ook daar was niemand te bekennen.

Winn kroop een ruimte verder. Eshe zakte haast door haar knieën. Ze kneep een stenen plank bijna fijn om maar te blijven staan. Nonchalant leunde Soma achterover op een stapel dierenhuiden. Jaren had Eshe hier op gewacht, hier van gedroomd. Ze voelde zijn hoofd tegen haar borst, zijn lichaam precies de ruimte tussen haar armen vullend als ze hem tegen zich aantrok. Datzelfde gevoel trok door haar heen terwijl ze een vinger tegen het beeld van haar zoon op het telearboreticum hield. Ze knipperde een traan weg omdat ze hem anders niet meer goed kon zien.

Tegenover Soma zat een oudere man met een puntige sik en een paar plukken grijs haar die langs zijn hoofd hingen. Hij was volledig in het zwart gekleed, geen wit en ook geen rood. Dat moest Noturis zijn.

‘Volgens mij zijn er wel genoeg golems,’ zei Soma. Wat voelde het goed om zijn stem weer te horen. ‘Ik snap niet waarom je er nog meer wilt hebben. De laatste keer vormden ze die afgrijselijke Ygdrassil. Was dat niet genoeg ellende?’

‘Daarom hebben we de golems juist nodig. Ygdrassil moet vernietigd worden.’

‘En hoe ga je dat doen?’

‘Laat mij me daar maar druk om maken. Ik vraag al genoeg van jou.’

Eshe zag Soma fronsen. Ze kon hem haast horen denken. Al die verantwoordelijkheid had hem een blik gegeven die veel te volwassen was voor de dertien jaar die zijn leven kende. Eshe zag de jeugd in hem, maar ze had het idee dat alle anderen hem alleen maar zagen als de bron van de golems.

‘Doe het niet voor mij,’ zei Noturis. ‘Doe het voor de mensen boven. De mensen die al zo lang zuchten onder het juk van Ygdrassil.’

Een flits van schuld trok over het gezicht van Soma. Noturis had zijn gevoelige plek gevonden. Eshe betrapte zichzelf erop dat ze hoopte dat haar zoon sterk zou zijn, terwijl ze hem net nog zijn kind-zijn gunde.

Er klonk geklop en Eshe liet Winns staart bijna schieten. Het was niet bij haar, het was bij Soma en Noturis.

‘Laat het maar bezinken. Rust even uit. We spreken elkaar later.’

Soma stond op. Zijn blik gleed langs Winn en even dacht Eshe dat ze elkaar in de ogen keken. Maar hij kon de eekhoorn in de luchtschacht natuurlijk niet zien en haar al helemaal niet. Hij verdween uit de kamer. Een vrouw in een zwarte jas stapte naar binnen en de deur viel weer dicht.

Eshe maakte zich klaar om Soma te bevrijden. Ze moest ongezien door de gangen sluipen en samen met hem ontsnappen. Geen makkelijke klus, maar het moest gebeuren. Dan had ze Soma eindelijk weer bij zich.

Voordat ze Winn kon terugroepen, werd haar aandacht getrokken door de vrouwenstem die tegen Noturis sprak.

‘Is het joch al bereid om zijn bloed af te staan?’

‘Maak je niet druk, Lecia. Hij zal zwichten.’

‘Ik heb de kamer hiernaast klaargemaakt. We kunnen hem dwingen.’

‘Goed gedaan. Ik geef hem straks nog een kans. Anders zuigen we hem leeg.’

Eshe verstarde. Die stenen tafels waren voor Soma bedoeld. Ze had weinig tijd, hij moest hier zo

snel mogelijk weg.

‘Winn, kom terug. We gaan Soma zoeken,’ zei Eshe zacht. Met Winn als haar gids moest het lukken om een weg door de burcht te vinden zonder dat iemand haar zag. Dat was tenminste haar plan. Dat plan hield niet lang stand toen ze een hand op haar schouder voelde. ‘Wat doe jij hier?’

Een falende godin – Petra Doom

De hand op Eshes schouder begon net te verstrakken.

Haar hart sloeg één keer, als een reusachtige trom in de stilte. Toen nam haar lichaam het over. Haar gepijnigde, zwakke lichaam, te oud voor een vrouw van zesendertig, herinnerde zich haarscherp de training waarvoor ze ooit was weggeslopen uit de slaapzaal van de novices.

Eshe zakte door haar knieën en greep de arm die bij de hand op haar schouder hoorde. Ze boorde haar elleboog *hier*, verzette haar voet naar *daar*, en in een routineus gebaar van twee decennia geleden trok ze de goede kant op. Een gestalte vloog door de lucht en landde met een doffe klap op de steen voor haar. Haar training hield haar in beweging. Nooit stilstaan. Ze sprong naar voren, naar de gedaante op de grond die nu nog stil was. Als ze hem de mond kon snoeren, dan was nog niets verloren.

Nu pas nam ze haar eerste ademteug. De pijn in haar kapotte long was erger dan ooit. Hij leek uit te stralen tot in haar hart.

Het gezicht dat naar haar opkeek werd omkranst door blond haar dat in vreemde krullen naar beneden viel. Eshe knipperde met haar ogen. Het visioen dat haar sinds haar coma bezocht, was er weer, op het slechtst mogelijke moment. Moeder Ulms gezicht had de plaats ingenomen van dat van het meisje op de grond. Geduldige ogen, groot en wijs. Ze pasten niet bij de jonge, boze stem. ‘Ben jij nu helemaal...’

Het visioen van moeder Ulm verdween abrupt en Eshe herkende het gezicht dat bij de stem hoorde. Iemand snakte naar adem. Niet zij, deze keer. Het meisje, herkenning in haar blik.

Eshe kreeg een trap in haar maag en struikelde naar achteren. ‘Aska?’ bracht ze uit.

Het gezicht van het meisje was een masker van woede terwijl ze op Eshe afvloog, haar ledematen gestroomlijnd, glanzend in een onmenselijke groenbruine kleur.

Eshe herinnerde zich de dag, twee jaar geleden, dat ze haar zoon was gaan zoeken in de verlaten fabriek. De brandende golem, een krankzinnige nachtmerrie die veranderde in het meisje van wie Soma had gehouden. Vocht ze nu weer precies dezelfde strijd? Herhaalde de geschiedenis zich altijd, zelfs op zo’n kleine schaal?

In elke jaarring ligt de vorige, fluisterde de stem van Moeder Ulm murmelend.

De razernij in Aska’s ogen was afschrikwekkend. Haar intelligentie leek verteerd te worden in die woedende vlammen. Eshe gooide haar armen omhoog. Met een welgemikte klap deed ze Aska’s ongerichte aanval afbuigen, maar door de kracht sloeg ze tegen de muur achter haar.

Pijn bloeide op in haar borst, allesverzendend, erger dan de weeën waarmee ze Soma op de wereld had gezet. Ze wilde dubbelvouden, maar kon het niet. Was het haar tweede long die inklapte? Geen adem. Oude strijdstanza’s marcheerden op de achtergrond van haar gedachten. Haar plannen waren ooit zo groot geweest. Ulm... Het schemerde voor haar ogen. Nee, ze mocht niet flauwvallen!

Weer nam haar lichaam het over. Vocht om adem, ondanks de pijn die dreigde haar bewustzijn weg te nemen. Dwong haar borst om uit te zetten. Het was alsof iemand een pomp in haar stak en lucht naar binnen dwong. Ze kon niet eens schreeuwen terwijl haar twee longen zich openden. Haar hele lijf leek zich te vullen met zuurstof. Een crescendo van geluidloze pijn en paradijselijke opluchting ineens. Haar gedachten flitsten snel, zoekend. Hoe kon een long zich ineens herstellen? Claudius en zijn medische houtkunde... Maar al die inspanningen waren mislukt – zoals zijn boze tirades maar al te duidelijk hadden gemaakt.

Hoe was dit dan mogelijk? Net nu?

Geen tijd. Aska zou niet wachten tot ze dat had bedacht. Ze moest... in beweging komen. De volgende, snelle ademteug was pijnlijk maar makkelijker. De muur schaafde haar rug toen ze zich ertegen afduwde. Haar schouder protesteerde, nu ze ineens twee keer zoveel kracht zette als ze de voorbije jaren had kunnen opbrengen. Ze wankelde, haar stap te groot. Niet te veel ineens, dacht ze. Wacht... wacht op het goede moment. Ze bleef staan, haar armen slap, alsof ze nog versuft was. Het golemmeisje sprong op haar af, en Eshe greep haar kans. Haar hand vond de juiste beweging, een snelle en snijdende curve, recht naar de nek van het meisje.

Aska ontweek haar onmenselijk snel, en sprong toen meteen weer naar voren. Handen met lange vingers als buigzame twijgen klemden zich om Eshes polsen en trokken haar armen uit elkaar. Eshe trok uit alle macht tegen, maar ze was te sterk, te groot. Aska's onmenselijke ogen brandden nog steeds van woede en ontzetting, maar er flakkerde ook iets anders in.

'Hoe ben jij net als ik?' vroeg Aska met trillende stem.

Eshe schudde haar hoofd.

Maar het gezicht van Moeder Ulm was er weer, omrand door Aska's net niet realistische pruik. Zij knikte. *Lang genoeg geslapen, Eshe.*

Ze had geslapen. Eerst in de coma, daarna onder de eindeloze toespraken van Claudius, die haar voor de zoveelste keer van de superioriteit van zijn plannen had overtuigd. Tijdens de reis naar hier. Zelfs nog toen ze in de burcht binnendrong, haar gedachten moeizaam en gepijnigd, in haar trage, gemartelde lichaam. Ze was niet meer gewend dat haar geest reageerde zoals ze wilde. Maar op dit moment waren haar gedachten scherp.

Haar ogen vlogen naar haar eigen polsen. Menselijke huid. Niet zoals Aska's te gladde bast die haar gegroeide lichaam omspande. Maar die groene schijn...

Hoe kon dit? Was ze besmet? Zo werkte het toch niet, of wel? Een wild en paniekerig deel van haar geest vloog op als een van de nachtvogels die na de Staalroof ontstaan waren. Snel, maar geruisloos, en voorbij voor je het wist.

Moeder Ulms stem, kabbelend en veelvoudig. *Jij bent de draagster van de zaden.*

Het ritueel van de Eeuwige. Claudius had beweerd dat het haar niet zou veranderen, alleen het kind dat ze samen zouden hebben. Verbaasde het haar echt dat hij ook daarover gelogen had? Hij had haar zijn been laten zien, hout dat met het vlees vergroeid was. En zij... Ze stelde zich een groenig vlies voor, dat in haar borst uitzette en kromp. Zoiets als wat Claudius gebruikte om beelden op te nemen met zijn automaton. Ze haalde diep adem, voelde hoe haar borst zich vulde. Haar hoofd was licht, haar geest sprong snel van de ene naar de andere gedachte, en ze vond het moeilijk om stil te blijven staan. Haar spieren zochten beweging, een uitdaging.

'Jij bent net als ik,' herhaalde Aska.

De ogen van het meisje waren wild. Ze had zichzelf maar net onder controle. Maar ze was iets anders dan de wezenloze boomdingen die Claudius haar had laten zien. Aska was niet een van de kinderen van die monsterachtige aberratie die hij Ygdrasil noemde, alsof dat geen heiligschennis was.

'Nee,' zei ze. Ze maakte haar stem sterk, maar sussend. Eshe was niet moederlijk aangelegd, in haar hart was ze altijd een krijger geweest. Het maakte niet uit of je nu een kind moest geruststellen of een strijdmakker, er was maar een goede houding: zelfzekerheid. 'Nee, ik ben niet net als jij. Jij bent zoals ik, een beetje.'

Aska schudde wild haar hoofd. 'Lieg niet tegen me. Je bent hier om hem weg te halen.'

'Ja,' zei Eshe vastberaden. 'Ik haal hem hier weg, voor hij een bloedeloos omhulsel is geworden, om de waanzinnige plannen van de steenvorsers te dienen.'

'Noturis zou nooit...'

'Nooit? Ook niet als hij denkt dat er geen andere oplossing is om de wereld te redden? Je hoeft mij niet te geloven. Luister naar zijn woorden.'

Aska aarzelde, en Eshe maakte langzaam, voorzichtig, een hand los. Ze tastte naar het telearboreticum en bad dat ze de opname zou kunnen terughalen, net zoals Claudius met de eerste beelden van het verzet had gedaan. De bediening was eenvoudig, Claudius was vóór alles een

praktisch man. Ze ging maar een klein stukje terug, naar het einde van het gesprek dat ze had opgevangen. *'Ik heb de kamer hiernaast klaargemaakt. We kunnen hem dwingen.'* - *'Goed gedaan. Ik geef hem straks nog een kans. Anders zuigen we hem leeg.'*

De schrik verdreef de waanzin in Aska's ogen. De golemhand die nog rond Eshes vrije arm geklemd zat, werd roze en zacht. Aska's lichaam was alweer kleiner, fragieler, maar haar blik was even vastberaden als toen ze Soma had verteld over het verzet.

'Er is geen andere oplossing,' zei ze. Het klonk als een vraag. 'Ygdrasil moet...'

'Die multigolem is Ygdrasil niet,' zei Eshe. En ze had nooit mogen aanvaarden om die naam toch voor hem te gebruiken.

'Ik begrijp het niet.'

Eshe knarsetandde. Dit was niet de tijd of de plaats om haar verhaal te vertellen. Als ze dit jonge meisje al iets moest vertellen.

Het gezicht van moeder Ulm was er zonder overgang weer. Ogen als meren in het Levende Woud keken haar aan. Haar stem fluisterde als duizend eeuwig groene bladeren. *Jij wilde geen priesteres zijn van een falende godin. Claudius zei wat je wilde horen. Maar je wist ook dat Soma geen zoon had mogen zijn. Je krijgt één kans om de schuld in te lossen die je bent aangegaan. Een dochter van hout en vlees en bloed.*

Eshe haalde zorgvuldig adem. Lucht stroomde naar binnen.

'We wilden Ulm redden.'

Zaad van storm en furie – Adinda Volkers

De jongen had moeten begrijpen dat wie Kraaienhapje genoemd werd, moest rennen voor zijn leven. De knul had die hint niet begrepen. Net zomin als hij had begrepen dat hij zijn mond moest houden.

Claudius keek vanaf zijn strijddros toe hoe de knul met zijn slordig dichtgenaaide lippen naar het schavot geleid werd. Hij was best bruikbaar gebleken, maar als Claudius iets geleerd had op zijn lange weg naar de top, dan was het dat voorbeelden stellen onontbeerlijk was. Hij moest de schijn ophouden. Nog even.

De jongen werd door de beul in zijn nekvel gevat en de drie treden van het chavot op gesleurd. Scharminkelig, een kind nog, en zeker geen partij voor de breedgeschouderde soldaat die hem nu richting het galgentouw sleepte, als een zak aardappelen oppakte en op het valluik plantte. Het touw werd ruw rond zijn nek getrokken.

Claudius hief een bezwerende hand op en de beul onderbrak de uitvoering van het vonnis. Claudius liet zijn blik over de verzamelde troepen dwalen. 'Laat dit een les zijn,' donderde hij over de hoofden van de verzamelde manschappen heen. 'Sabotage! Deze crimineel heeft de kruitvoorraden natgemaakt en daardoor de overwinning onzeker gemaakt! Hoogverraad! Nooit zullen wij de strijd winnen als verdeeldheid onze rijen verscheurt!' Claudius genoot van de holle retoriek. Hij hield een vlammend betoog over loyaliteit en heldenmoed, en gaf de beul toen het teken dat hij zijn werk af kon maken. Kraaienhapje keek op naar Claudius, in zijn ogen een oneindig treurige en beschuldigende blik. Een mindere man zou ervan door de knieën gaan. De knul probeerde door zijn dichtgenaaide lippen nog iets te zeggen. Je moest hem nageven dat hij vasthoudend was, maar zijn kansloze gemurmel ging hem niet helpen. Claudius keek recht in zijn ogen, en bleef dat volhouden toen het luik onder de voeten van de jongen wegklapte en hij stuiptrekkend het leven verloor. Een klein offer.

Aan het hoofd van zijn officieren dreef Claudius zijn paard langs het in de wind heen en weer bungelende lichaam van de jongen. Drie dagen hing hij daar nu. Een troep kraaien vloog schor krassend op, om weer met hun snavels op het lichaam in te hakken zodra Claudius voorbij gereden was.

Hij leidde het selecte gezelschap richting de beek. Het laagland was drassig en het was lastig om de resterende kruivoorraden te beschermen tegen het vocht dat overal in doordrong. Dat was de enige kans die het leger had om de golems te overwinnen. Kansen keren, daar draaide alles in het leven om.

Aan de overzijde van de beek hield het leger van golems zich schuil in de moerassen. Het landschap zou in hun voordeel werken. Met hun wortels en vertakkingen konden ze zich makkelijker door het zompige veenland voortbewegen.

'Generaal?' Claudius wendde zijn bij deze bodemgesteldheid zo goed als onbruikbare paard naar de verkenners. De man was bedekt met slijk en groene alg. Diepe groeven langs zijn mond verrieden zijn vermoeidheid.

'Ze rukken op. Ze bevinden zich op ongeveer een uur te voet ten zuidwesten van hier. Het hele leger is in beweging.'

'Aantallen?'

De verkenners aarzelden even voor hij antwoord gaf. 'Dat is lastig te zeggen. Het terrein is onoverzichtelijk en sommige golems bewegen zich voort in de diepere watergangen van het moeras. Het moeten er honderden zijn.'

'Hoe specifiek,' zei Claudius schamper, hoewel hij wist dat de man zijn beste verkenners was en onder de omstandigheden uitstekend werk verrichtte. Daar kwam nog bij dat Claudius beter dan wie dan ook wist hoeveel tegenstanders ze tegenover zich zouden vinden.

Maar dat hoefden de officieren die om hem heen dromden niet te weten.

Hij gaf bevelen om het leger klaar te maken voor de komende veldslag. Hij las twijfel in de ogen van de meer ervaren officieren over zijn beslissingen. Hardvochtig keek hij ze een voor een aan. Als ze hem wilden uitdagen moesten ze dat nu doen; hij zou ze zonder pardon doden. Hij kon het risico niet nemen dat iemand argwaan kreeg en een automaton of boodschapper naar de hoofdstad zou sturen. Zorgvuldigheid was de moeder van de overwinning.

Hoever zou Eshe gevorderd zijn met haar missie? Hij twijfelde er niet aan dat ze alles op alles zou zetten om Soma uit de handen van die trieste bende Steenvorsers te redden. Niets was nietsontziender dan de liefde van een moeder, en Eshe was een buitengewoon vasthoudend exemplaar. Dat had hij wel ondervonden, bedacht hij met een grimmige zelfgenoegzaamheid. Ze had niet bij hem moeten weggaan – iets waar ze binnenkort wel achter zou komen. Zij en haar waardeloze Godin van het falen. Het was tijd dat de Zaden hun rechtmatige heersers zouden ontmoeten. Weg met die vrouwelijke zachtheid en stille kracht, dat gemorrel in de marge. De zaden hadden zoveel meer potentie. Claudius zou ze aanwenden op manieren die nog nimmer gezien waren. Kracht en macht, dat was het zaad. Al die tijd had hij behoedzaam en verscholen zijn werk gedaan. Nu werd het tijd om te oogsten. Hij, een god. Soma, zijn instrument.

Hij bedwong zijn ongeduld. Eshe had tijd nodig om Soma uit dat hol te trekken waarin de Steenvorsers zich verscholen als een stel bange konijntjes, met hun absurde machtsfantasietjes. De golems verslaan door het bloed van Soma te gebruiken. Sukkels. Natuurlijk wist hij best dat Eshe hem zou verraden zodra ze de kans kreeg. Ze had nogal wat slechte eigenschappen (het was hem nooit gelukt die eruit te slaan – nog niet), maar dom was ze niet. Hij grijnslachte in zichzelf. Thorius was al eerder bruikbaar gebleken. Hij zou zorgen dat Eshe en Soma hem niet zouden ontsnappen. Eshe was slim, maar niet slim genoeg.

Hij vaardigde zijn laatste bevelen uit. Het leger maakte zich op voor de strijd.

Een kreet, toen een langgerekt signaal op een strijdhoorn in de voorhoede van het leger. Claudius dreef zijn logge strijdros in de achterhoede een glooiing op om een beter uitzicht over zijn troepen te hebben. Zijn staf van hoge officieren volgde hem. Het paard glibberde onhandig door de modder. Claudius bedwong de neiging het in de flanken te trappen. Als hij iets haatte, was het wel deze drassige omgeving. Die deed hem te veel denken aan de ondergang van zijn thuisland Ulm, dat in de nadagen van de grote Staalroof langzaam onder water was gelopen.

Dat was geweest. Het was tijd voor een nieuwe orde.

De eerste golems kwamen nog wat aarzelend tussen de bomen uit, maar toen er steeds meer uit het moeras stroomden, begaven ze zich snel en doelbewust richting de beek. Meer en meer knoestige

wezens met om zich heen graaiende takarmen en glibberende wortels kwamen tevoorschijn. Claudius' houten been, vergroeid met zijn vlees, kwam tot leven, wriemelde en kronkelde in zijn leren laars.

Hout en vlees, golem en mens. Hij, de verbinding.

En wat hadden de Witten, de machthebbers van Breza, om tegenover het immense leger van golems te zetten? Een handvol grote katapulten om rotsblokken mee te schieten – maar de aanvoer van rotsblokken viel vies tegen over de drassige bodem van het laagland rond de rivier.

Manschappen die slechts uitgerust waren met knotsen en strijdvlegels van hout en steen. De meesten van hen zouden ook wel een paar glazen messen bij zich dragen, maar die braken al te makkelijk af in de strijd.

En de explosieve automaton: vliegende bollen gevuld met buskruit die zo waren geprogrammeerd dat ze een golem detecteerden om op te pletten te vliegen en te ontploffen.

Het zou te weinig zijn. Toch gaf hij zijn trompetter het signaal dat de strijd kon beginnen. De man zag bleek en produceerde een trillende klank.

'Schiet op man, blaas fatsoenlijk!' Nogmaals zette de man zijn hoorn aan de lippen, ditmaal stootte hij een klare toon uit.

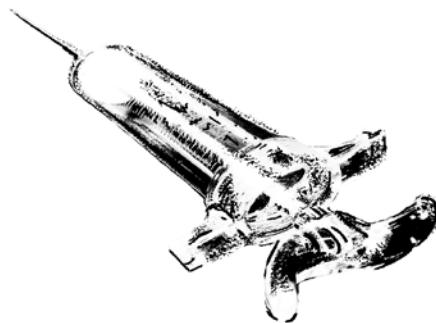
Het was begonnen. Het menselijke leger rukte op. De golems rukten op.

Al vlug was het buskruit op – Kraaienhapje had zijn werk goed gedaan – en de voorraad stenen was ook al snel uitgeput. Het leger van Breza was kansloos. Claudius keek toe hoe soldaat na soldaat onder de voet gelopen, uit elkaar gescheurd of door taaie takken gewurgd werd. Er was verwarring in de voorhoede. De sergeants verwachtten dat de aftocht geblazen zou worden, maar durfden niet eigenstandig te beslissen.

Claudius zat op zijn paard en bezag met grimmige voldoening hoe het leger werd afgeslacht. De golems werkten zich onstuitbaar door de rijen manschappen en bereikten nu bijna de lage heuvel vanwaar hij de strijd volgde. Hij beleefde geen plezier aan de wijze waarop de officieren rondom hem een voor een sneuvelde, sommige strijdend tot de laatste ademtocht, anderen gegrepen tijdens een eerloze vlucht. Sommige van deze mannen kende hij een half leven.

Soms was een groot offer noodzakelijk.

Zaden van Ulm, kom maar. Kom bij papa.



Dochter van hout en hart – Cathinca van Sprundel

“Ulm... redden, hoe?” stamelde Aska. Het meisje keek naar haar hand die Eshes arm nog stevig omklemde, en liet los.

“Je was waarschijnlijk te jong om het bewust mee te maken, maar ooit was Ulm een bloeiende

samenleving. We hadden een band met de levende natuur, via onze Moedergodin Ulm. Daarom noemden mijn voorouders het land naar haar. De kern van onze macht was Ygdrasil, de levensboom. Niet het allesverwoestende monster dat jij kent, maar een machtige, goede kracht, die hemel en aarde in balans hield,” vertelde Eshe in een lange ademtocht. De woorden stroomden naar buiten, als water door een doorgebroken dam. Het was lang geleden dat ze zo vrij had geademd. De schim van Moeder Ulm bewoog haar handen sierlijk alsof ze de woordenstroom begeleidde. De waarheid was te lang verborgen gebleven.

Aska hield haar hoofd scheef en luisterde aandachtig.

“Macht kweekt alleen angst en trekt vijanden aan. En die wachten op een zwak moment om ons geloof te onderwerpen. Niemand weet hoe, maar zo’n twintig jaar geleden begon Ygdrasil zijn kracht te verliezen. Droogte teisterde het land en als er regen kwam, veroorzaakte dat modderstromen die alles verzwoegen. In die tijd vroeg Claudius of ik mee wilde werken aan een bijzonder plan om ons land te redden: als we beiden de zaden van Ygdrasil zouden eten, en samen een kind voortbrachten, dan zou dit een machtige krijger worden die ons van de ondergang kon redden. Hij pakte me in met zijn woorden. Als strijder wilde ik niets liever dan mijn land van de ondergang redden. Daarnaast was ik al jaren ontevreden met het pad dat de hogepriesteressen namen. Zo aten we de zaden, deelden we het bed en niet veel later was ik zwanger.” Eshes stem stokte. “Alleen was het al te laat. Soms denk ik dat we met het ritueel de laatste levenskracht uit de boom hebben gezogen. Ulm werd onder de voet gelopen en Ygdrasil zakte diep weg in de aarde. Verslagen, gewond en vermoeid vluchtten we weg, terwijl mijn buik groeide. Onze reis eindigde in Breza, waar de Witten ons leken te tolereren. Ik dacht er rust te vinden.” Eshe kromp ineen bij die herinneringen, waarvan ze een deel gekoesterd had, en het andere deel ver weg had gestopt.

“Tot ik besepte dat er niet één maar twee harten in mij klopten.”

“Twee?” vroeg Aska. “Was Soma een deel van een tweeling? Dat wist ik...”

“Niemand weet het. Soma niet, de roodhemden niet, zelfs zijn vader niet. Voor mij was ons plan verleden tijd, Ulm was gevallen. Wat had het nog voor zin? Maar Claudius had grootsere ideeën, die me steeds minder aan begonnen te staan. Daarnaast kreeg ik het knagende gevoel dat hij de zwakkere helft van de tweeling geen kans zou geven, vooral als het een meisje zou zijn. Twee kinderen pasten niet in zijn plannen. Daarom vluchtte ik bij hem weg. In een stinkend opvanghuis van de Witten zag Soma het levenslicht.”

“En de andere baby?”

“Een meisje. Ze huilde niet, bewoog niet. Een van de verplegers nam haar meteen mee en ik heb haar nooit meer gezien,” Eshe slikte en knipperde het vocht dat zich in haar ogen vormde weg. Ze had dit verdriet al zo lang weggestopt, en was het zelfs bijna vergeten. Door eindelijk hardop over haar dochter te praten, voelde het alsof er een etterende wond werd schoongebrand, zodat die kon genezen. Het gaf haar de moed om verder te praten. “Toen ik aangesterkt was, was die verpleger verdwenen. Niemand kon me vertellen of ze nog had geleefd, en zo niet, waar ze haar begraven hadden. Vluchtelingen kregen een anoniem graf, buiten de stad. Vaak zelfs met meerderen op één plek. Daarna dook ik onder met Soma, en probeerde ik haar te vergeten. Voor hem moest ik sterk zijn.” Een dochter van hout en vlees en bloed, zong de stem van Moeder Ulm, voordat ze oploste in het niets.

“Waarom vertel je me dit?” vroeg Aska.

“Dat weet ik niet,” zei Eshe naar waarheid. “Alleen voel ik dat het belangrijk is. De balans is weg. De roodhemden, de withemden, de steenvorsers, ze denken allemaal dat ze zullen winnen als ze Soma in handen hebben. Terwijl er niets te winnen valt. Het helpt niet om steeds grotere golems te bouwen. Het gaat er niet om wie het sterkst van allemaal is. Ik weet niet wat wel de oplossing is, maar dit is het niet.”

“Laten we Soma gaan halen,” zei Aska en ze ging vooruit de gang in. Winn, Eshes automaton, sprong op haar schouder. Eshe aaide de houten eekhoorn en volgde het meisje.

Snelheid was geboden. Meerdere keren dook Eshe in een nis in de rotswand, terwijl Aska haar nonchalant afschermdde. De enkeling die langsliep, groette het meisje, maar zag de indringer over

het hoofd. Verderop kwam hen helder kalklicht tegemoet.

“Het spijt me jongen, we hebben je bloed nú nodig,” zei Noturis.

“Nee. Ik wil geen nieuwe golems maken!” De heldere, overslaande stem van Soma deed de twee vrouwen opspringen. Eshe voelde hoe haar moederinstinct de kracht in haar binnenste aanwakkerde. Ze renden de kamer binnen. Een man hield Soma vast, terwijl de ander zijn rechterarm op de stenen tafel drukte. Voor zover de jongen kon, sloeg en trapte hij met zijn vrije ledematen om zich heen, maar het leek de spierbundels niet te deren. Ze hielden hem als een bankschroef vast. Noturis drukte de spuit in Soma’s ader en zoog bloed op. De binnenkomst van Aska en Eshe deed hem opschrikken.

“Aska?! En wie?” vroeg hij. Eshe hoefde niet naar haar huid te kijken om te weten dat ze weer omgeven was door een groene schijn. De kracht van de zaden verspreidde zich door haar ledematen en gaf haar een snelheid die ze nooit eerder had bezeten. Binnen een paar stappen was ze bij de oude man en sloeg de spuit uit zijn handen. Noturis viel en Eshe kon ternauwernood voorkomen dat ze zelf ook tegen de rotswand klapte. Ze draaide zich om en ontweek meteen een aanval van één van Noturis’ handlangers.

“Is zij... een golem?” stamelde Noturis die zijn armen beschermend omhoog geheven had. Eshe trok zich terug en nam een moment om haar tegenstander in te schatten, voordat ze vol in de aanval ging. Een woeste grijns was op haar gezicht verschenen.

“Nee. Ik ben Soma’s moeder.”

De roep van het hout – Natascha van Limpt

De woorden van Eshe spookten door Aska’s hoofd. *‘Ze denken allemaal dat ze zullen winnen als ze Soma in handen hebben. Terwijl er niets te winnen valt. Het helpt niet om steeds grotere golems te bouwen.’*

Ze had gelijk – dat was haar eerste ingeving geweest. Toch begon ze weer te twijfelen. Wat was er van haar terechtgekomen als Noturis haar niet had gered? Dan was ze nog steeds een moordlustig monster geweest. Dat kon ze niet zomaar van zich afzetten. Tot nu toe had hij alles in het werk gesteld om ervoor te zorgen dat de dreiging van de golems werd ingedamd.

Als verdoofd keek ze toe hoe Eshe zich op de oude man stortte en hem sloeg waar ze kon. Aska kon wel raden wat er door haar heen ging. Haar boosheid omdat haar zoon zo lang van haar gescheiden was geweest, haar verdriet om haar verloren kind, haar pijn omdat de man van wie ze eens hield haar de rug toe had gekeerd... Het stapelde zich allemaal op tot een allesoverheersende wraaklust die ze op de oude steenvorser botvierde.

Drie van Noturis’ handlangers trokken de vrouw aan haar haren naar achteren. Ze gilte, schopte en sloeg. Al die tijd keek Aska verbijsterd toe, niet wetend of ze moest ingrijpen. De vrouw ging zo wild tekeer dat er steengruis van het plafond naar beneden kwam.

‘Hou op!’ schreeuwde Soma. Hij had de naald uit zijn arm getrokken en zich tijdens de commotie uit de greep van de spierbundel geworsteld. ‘We staan toch allemaal aan dezelfde kant!’

Eshe kalmeerde iets, net als de steenvorsers die haar vasthielden. Ze lieten haar niet los, maar worstelden niet langer met elkaar.

Aska merkte dat haar eigen ademhaling was toegenomen. Een knoop vormde zich in haar maag, die steeds strakker werd getrokken – ook toen de mensen om haar heen tot bedaren kwamen. Er stond iets vreselijks te gebeuren. Steengruis daalde ononderbroken op hen neer en ook anderen wierpen verontruste blikken op het plafond.

Eshe rukte zich los en stormde op haar zoon af. Ze omhelsde hem stevig. ‘Soma...’ fluisterde ze. ‘Ik was zo bang dat ik je niet meer terug zou zien...’

Noturis kwam overeind. Zijn neus bloedde, zijn rechteroog zat dicht en Eshes nagels hadden diepe

krassen in zijn gezicht achtergelaten. Hij spuugde een klodder bloed op de grond en veegde langs zijn gehavende lippen. ‘Soma is hier niet tegen zijn wil, mevrouw. Hij is hier zelf naartoe gekomen. Ik begrijp uw schrik, maar...’

‘Hij wilde niet dat zijn bloed werd afgenomen,’ viel Aska hem in de rede. Ze kon zich niet langer stilhouden. Er raasde ontzettend veel twijfel door haar heen, maar Soma’s hele houding sprak uit dat er nu dingen gebeurden waar hij niet achter stond. Hij was schuldig aan het feit dat er nu overal houten golems rondliepen, maar ze wilde niet toestaan dat hij met de wetenschap moest leven dat er dankzij zijn bloed ook stenen golems werden gemaakt. Ze kende haar vriend beter dan wie dan ook. Dat schuldgevoel zou hem verteren. ‘Je mag hem niet dwingen.’

De oude man lachte schamper. Hoewel ze dankbaar was dat hij haar van de ergste kwalen had genezen, vlamde er een woede in haar op die haar deed knarsetanden. Hoe waagde hij het om haar uit te lachen, alsof haar woorden geen enkele betekenis hadden! Het was alsof het hele ondergrondse complex met haar mee gromde. Er klonk een knarsend geluid en de grond trilde. ‘Onze tijd raakt op.’ Hij gebaarde om zich heen. ‘De golems trekken door het land en laten een spoor van vernieling achter. Alleen een tegenstander die niet louter uit vlees en bloed bestaat, is in staat om hen het hoofd te bieden. We hebben je nodig, knul. Ik vrees dat ik je niet kan laten gaan. Daarvoor hangt er te veel van je af.’

Mannen verdrongen zich voor de deur, zeker zes. Een van hen stapte naar voren en duwde een mes van obsidiaan tegen de keel van Eshe. De kleur trok weg uit het gezicht van de vrouw. Aska voelde haar hart in haar keel bonzen. Ze moest iets doen... Maar wat? Ze wierp een schichtige blik door de ronde ruimte. Behalve brandende fakkels aan de wanden was er niets. Kon ze daarmee dreigen? Met vuur? De gedachte dat ze dicht bij vuur moest komen, verkrampte haar binnenste. Ze durfde er niet meer bij in de buurt te komen. Niet meer sinds de dag dat ze bijna was verbrand in de werkplaats.

‘Doe haar niets!’ riep Soma. ‘Ik zal het doen.’ De spieren in zijn gezicht verstrakten. ‘Maar reken maar dat je hier spijt van krijgt.’

Noturis plaatste de spuit weer in Soma’s arm. ‘Spijt is een klein offer als dat betekent dat onze wereld gered wordt.’

Aska kon niets doen. Niet zonder Eshe in gevaar te brengen. Haar ogen schoten door het schemerige vertrek, maar het mes was zo dicht bij Eshes keel dat elke beweging haar einde kon betekenen. Wel trilde de grond nog steeds en nam het kreunen van de aarde toe. Het zorgde ervoor dat Noturis’ medestanders nerveus aan hun kleding trokken, maar het hield hen niet tegen.

Niets hield hen tegen.

Soma keek strak vooruit. Naar zijn moeder, wier lippen trilden van onmacht.

Het was voorbij. De steenvorser sloot het laatste buisje af. Plotseling voelde Aska dat haar huid verhardde, dat haar zintuigen scherper werden.

Een frisse wind streek langs haar gezicht, tussen haar vingers – nee, het waren nu takken – door. De doordringende geur van verse aarde en vermolmd hout drong haar neusgaten binnen.

‘Dood ze,’ klonk een stem, krakend als een oeroude woudreus. ‘Dood ze allemaal.’

Het was de roep van het hout, een stem waar honderden zich achter geschaard hadden. Er waren golems in haar buurt – tallozen. Ze kon geen enkele weerstand bieden aan hun roep. Ze was geen individu meer, ze was een van velen. Een van hen.

‘Dood ze.’

‘Dood ze.’

Blad, steen, schaar – Evi Verhasselt

Blad, steen, schaar,
wiewewiewe.

Wie is de winnaar?
Kiezen is verliezen.

Loke zong het kinderliedje zachtjes voor zich uit. Het zeurderige melodietje hield de demonen en de duisternis op een afstand, of dat geloofde hij toch. Het was laat geworden, maar nu de regen langs zijn nek naar beneden droop en zijn schoenen wegzonken in de natte aarde, had hij spijt dat hij de binnenweg over het kerkhof genomen had. Hij stak zijn handen in zijn zakken en liep stug door.

Thuis was er soep, brood en een warm haardvuur.

"Blad, steen, sch..." Een vreemd geluid deed hem verstijven.

"Hallo?"

Er kwam geen antwoord. Was het de wind geweest? Een krolse kater? Nee, daar had je het weer. Het was nauwelijks hoorbaar boven het gespetter van de regen op de gedenkstenen, maar wat hij hoorde was onmiskenbaar het gehuil van een baby. Zonder nadenken versnelde hij zijn pas en stopte abrupt bij een open put waarin lichamen op elkaar gegooid waren als sprokkelhout. Het gejuengel kwam van beneden, besefte Loke vol afgrijzen. Ergens onder die hoop dode lichaamsdelen lag een baby. Loke aarzelde geen moment en trok zijn sjaal tot over zijn mond, nam de spade die langs de kant klaar stond en stak die stevig in de grond als houvast. Vervolgens daalde hij voorzichtig af in het graf, een hand vastgeklemd om de steel van de spade, zijn voeten balancerend op de vlezige borst van het bovenste lichaam. Er kraakten ribben en Loke voelde een koude rilling over zijn rug. Het was maar een hoop dood vlees, hield hij zich voor, voedsel voor het hout. Hij keek omhoog naar de rand van het graf en floot het kinderwijsje voor zich uit. Nee, de doden zouden hem geen kwaad doen, en demonen bestonden alleen in verhaaltjes. Toch? Loke keek neer op de lichamen, zijn ogen zochten naar een spoor van de baby. Zag hij daar wat bewegen? Behoedzaam verzette hij een voet, waarop hij prompt weggleed, tussen de lichamen door, tot hij omringd was door rottend vlees en de muffe geur van vochtige aarde. Happend naar adem probeerde Loke zich vrij te worstelen. Iets trok aan zijn benen. Iets probeerde hem mee de diepte in te sleuren! Demonen, flitste het door hem heen, en een golf van paniek overweldigde hem. Hij trapte hard met zijn voeten, raakte iets stevigs en vond houvast. Dit was zijn kans. Zijn enige kans. Loke slaakte een dierlijke kreet, zijn handen grepen naar wat ze maar konden te pakken krijgen en met de moed der wanhoop trok hij zich omhoog.

Hijgend lag hij languit op de hoop doden. Boven hem trok de hemel langzaam open. Enkele laatste regendruppels vielen op zijn verhitte gelaat en Loke prees zichzelf gelukkig. Het was op het nippertje geweest, maar de demonen hadden hem niet te pakken gekregen.

Een zacht gejuengel herinnerde hem eraan dat hij niet voor niets in het graf was afgedaald. Hij draaide zich om en kroop op handen en voeten naar het geluid toe.

De baby lag half onder een lijk, bedekt door modder en dingen die Loke liever niet wilde benoemen. Het gehuil klonk steeds zieliger, alsof het kind klaar was om het op te geven. Loke tilde de ingebakerde baby uit de omarming van de doden en hield het bundeltje dicht tegen zich aan, waarop het zeurderige wenen stopte. Alsof dat het signaal was, schoof een wolk opzij en maakte plaats voor een heldere, volle maan.

"Jij bent sterk, kleintje."

Loke trok voorzichtig het dekentje weg waarin de hummel gewikkeld was en onderdrukte een vloek. Groen. De huid van het kind was mosgroen. Nee, vlekkerig groen of eerder... lichtgroen als varens in het zonlicht, of... Hoe langer Loke keek, hoe bleker het kind werd, tot het babyhuidje net zo roze was als het hoorde te zijn. Even vroeg hij zich af of hij zich alles had ingebeeld, maar dat gevoel schudde hij snel van zich af. Hij wist wat hij gezien had en dat hij er niet bang voor hoefde te zijn. Hij was opgegroeid met verhalen over wezens in het woud die pasgeborenen omwisselden voor hun eigen soort. Volgens de mensen in de stad waren zulke wisselkinderen vervloekt, maar Loke wist beter. De Kinderen van het Blad brachten geluk en voorspoed met zich mee, en er werden grootse verhalen over hen verteld. Het was geen toeval geweest dat hij die avond de weg over het kerkhof genomen had. Hij was voorbestemd geweest het kind te vinden. Dat moest wel.

"Zo," fluisterde Loke tegen het kind, "dus jij werd gezegend door het Blad? En wat zal je later

worden? Een wilg die buigt met de wind, een zomereik die beschutting biedt of een ijzerboom die elke storm trotseert?"

Hij liet het kind op zijn vinger zuigen, waarna de hummel een tevreden geknor liet horen.

"Ik hoop het laatste." Hij dekte de pasgeborene weer toe, en gebruikte zijn jas om het kind tegen hem aan te binden, zodat hij zijn handen vrij had. De klim uit de put leverde hem verschillende beurse plekken en schrammen op, maar uit het bundeltje kwam geen enkel geluid van protest. Zodra Loke boven was, keek hij of het kind in orde was. Een paar heldere ogen keek naar hem op en meteen was alle angst en pijn vergeten. Loke voelde zich net zo gelukkig als bij de geboorte van zijn eigen kinderen.

"Ik denk dat ik je Aska noem, naar de asse die bij het ochtendgloren bijna dood is, maar nog net genoeg leven bevat om weer opgerakeld te worden. Jij bent de sintel die elk vuur kan ontsteken en, bij het hout, ik hoop dat je een meisje bent, want anders zal ik iets heel anders moeten verzinnen."

De grot schudde en beefde. Aska had nog geen duim bewogen. Om haar heen viel steeds meer steengruis van het plafond en de roep van de golems dreunde door haar heen.

"Dood ze, dood ze, dood ze."

Het was zo gemakkelijk om zich over te geven aan die onweerstaanbare roep, een te worden met de groep en alles los te laten. Haar enige houvast was Soma. Alleen de kracht van zijn liefde was sterk genoeg om de duistere kracht in haar te onderdrukken.

"Kijk naar me," fluisterde ze, maar zijn azuurblauwe ogen keken doods in het niets, terwijl Noturis grijnzend de tube met bloed op de tafel legde.

Ze balde haar handen tot vuisten, vocht tegen de blinde woede en de stem die haar riep, verleidde en dwong. "Dood ze!"

Aska sloot haar ogen en ademde diep in en uit. Blad, steen, schaar... Onwillekeurig neuriede ze de melodie, alsof dat de donkere wolk die haar dreigde te overweldigen op een afstand kon houden. Ze had kracht nodig, en als Soma haar die niet kon geven, dan moest ze die in zichzelf zoeken. Ze was geen golem. Wilde geen golem zijn. Ze dook in zichzelf, op zoek naar iets dat ze enkel kende uit haar dromen. Diep onder de beschermende, donkere laag wintergroen vond ze een zaadje van kracht. Het was fris en groen als de lente, maar net zo taai als de jonge loot van een ijzertwijg en het wachtte geduldig op het juiste moment om te ontluiken. Ze reikte ernaar en meteen riep een gevleugelde stem haar toe, warm en uitnodigend, maar net zo onwrikbaar als de roep van de golem. "Kies!"

Aska glimlachte en richtte haar blik weer op Soma. Ze had lang geleden al gekozen en vrede gesloten met wat ze daarmee zou verliezen. Blad, steen, schaar... Er waren geen echte scharen meer, alleen imitaties van steen en glas. Het was een dom liedje en een nog dommer spelletje waarin alleen het hout kon winnen.

"Hé, Noturis."

De wetenschapper legde de tube met het bloed van Soma op de tafel en keek verstoord op. Zijn sik stak pedant de lucht in.

"Wat?"

"Kies. Blad, steen of schaar?"

Moederhart – Roderick Leeuwenhart

Wat blijft er uiteindelijk over, na zoveel strijd, leed en haat? De liefde van een moeder voor haar kinderen. Dat was de onspijtbare stam die elke storm overleefde. Aska's zelfbeheersing maakte diepe indruk. De situatie had zó om kunnen slaan. Een enkele losgeslagen golem en niemand was hier levend uitgekomen – geen ziel in de steenvorserskliniek die eraan twijfelde. Eshe keek ademloos toe, het mes van obsidiaan nog altijd tegen haar hals. Noturis zweette.

'Ik speel geen spelletjes,' zei hij.

Maar hij zwaaide naar zijn dommekrachten, waarop ze uit de kamer slonken. Eshe wreef over haar pijnlijke huid en voelde bloed; een oppervlakkige snee, veroorzaakt door zenuwen.

Dit was Aska's moment. Ze wist dat het tij in haar voordeel was gekeerd en hielp Soma op de voeten. Ondertussen snauwde ze naar Noturis: 'Steen... Een bord voor je kop, zul je bedoelen.' Soma kwam al overeind. Hij was verzwakt, verward, maar beurde meteen op onder Aska's aanraking. Broer en zus. Eshe keek de twee aan en schoot bijna vol. En begréép het. Ze had al die jaren naar Soma gezocht, niet alleen omdat ze van hem hield, maar omdat ze tot in haar kern geloofde dat hij haar bescherming nodig had. Nu zag ze dat hij het niet alleen prima zelf redde, maar dat hij omringd was door mensen die haar rol moeiteloos overnamen. Dus zo voelde het volwassen worden van je kinderen aan.

Een lach. En Aska, het wicht dat ze eerst zo wantrouwde, bang dat ze Soma in zou pakken – ze wilde niets liever dan haar in de armen sluiten. Ze had een tijd geleden al geraden dat het haar verloren dochter was. Noem het moederlijk instinct – of het influisteren van Moeder Ulm.

Nu ze was bevrijd, was het tijd om zelf de regie te nemen. Een laatste keer. Daarna legde ze hun lot volledig in hun eigen handen! Ze floot Winn naar zich toe, die uit een diepe schacht kwam hupsen en via de operatietafel op haar schouder sprong. Eshe pakte de handen van haar kinderen vast.

'Jullie hebben het geraden, neem ik aan? De band tussen jullie twee. Luister. De zaden die we in ons gezin dragen zijn krachtig genoeg om alles te vernietigen. Of overheersen.'

Soma knikte, bleek rond de neus. Wat hij onbedoeld had veroorzaakt in Breza – de multigolem, Ygdrasil – stond hem nog vers in het geheugen. 'Het spijt me.'

'Leer ervan. Er zijn te veel individuen en partijen in dit land die de zaden op die manier willen gebruiken. Maar ik heb ze aan jullie toevertrouwd, in de hoop...'

Aska, met de scherpte van haar vader, sprong in. 'We hebben nooit geprobeerd met de golems te communiceren. Of met de boom. Waarom ook niet, Soma? Wij zijn golem én mens.'

Wat kon ze daar nog aan toevoegen? 'Dat is mijn favoriete toekomst.'

'En de jouwe dan, mam?' vroeg Soma met het oog op de zaden. 'En die van pap?'

De gedachte alleen al trok de lach van haar gezicht. Het laatste losse eindje. 'Dat is niet jullie verantwoordelijkheid.'

En ze schonk hen Winn, die gewillig tussen de twee in hopte. Een laatste cadeau. Zo kon ze toch nog iets bijdragen aan hun nieuwe wereld, straks, als alles voorbij was. Hun definitieve afscheid zou niet hier plaatsvinden, in deze bedompte burcht. Dat moest in de open lucht, onder de voedende zon, hun voeten in de aarde.

Allereerst richtte ze zich tot Noturis, die stilletjes toekeek. Met een ferme beweging gooide ze de glazen container met Soma's bloed stuk op de vloer. De kieren tussen het steen zogen het elixir op. Noturis raakte buiten zinnen.

'Ben je gek?' sproeide hij over zijn sik heen.

Eshe hoefde maar één vinger op te steken om hem het zwijgen op te leggen. 'Koest. Ik heb advies voor jou en je mede-Nibelungen: blij ondergronds. De bovenwereld wil jullie niet meer hebben. Ik handel dit af.'

De wind beet lichtjes in Eshe bij het beklimmen van de heuvel. Vroege herfst. Ze wikkelde haar sjaal strakker rond haar hals. Daar, op de top van de glooiing, zat Claudius. Hij had een tafeltje laten installeren door zijn officieren – typisch. Zijn ros stond aan een zwerfkei gebonden en meneer nipte van zijn thee. Kokos of dadel, iets wat hem deed denken aan thuis. Zodat hij ook zijn inwendige mens niet vergat, uitkijkend op de slachting die hij had uitgelokt.

Wat een lul.

Ze was aangekomen bij zijn picknick. Vanzelfsprekend verwachtte hij haar, maar voorlopig aanschouwde hij nog het tafereel dat zich onder hen ontvouwde. Eshe nam het zwijgend in zich op. Een veld vol vertrapte mannen en vrouwen, in hemden die wit, rood, bruin van de stront en alles daartussenin kleurden – voor de golems maakte het echt niets uit. Daarachter lagen de ruïnes van Breza, ooit een kansrijke stadstaat, nu al jaren de composthoop die Ygdrasil voedde.

Ulm, wat ben ik moe.

Ze nam plaats in de lege stoel.

‘Het is de taak van een moeder om haar kroost in het oog te houden.’ Claudius schonk voor haar in uit een porseleinen set. ‘Waar is mijn zoon, liefde van mijn leven?’

‘Ver van jou. Die bereik je nooit meer.’

Hij lachte alsof ze een dwaze grap vertelde. ‘Maakt niet uit. Mijn huzaren halen hem wel in. Wat ben je toch prachtig.’

Ze voelde zijn blik over haar boezem glijden. *Negeer dat ongemak*. Zelfs na twee kinderen was Eshe nog zo pezig als een gespannen boog. Ze had nooit de luxe gehad haar lichaam zacht en rond te laten groeien.

Ineens keek Claudius haar intens aan. ‘Zelfs nadat je me verliet. Het deed me pijn, Eshe, dat durf ik best toe te geven. Toch blijf je me betoveren, ik kan er niks aan doen!’

‘Ik heb een vraag voor je.’

Claudius knipte een bediende naar zich toe en vroeg om nieuwe versnaperingen. In seconden stond er een schaal met vijgenconfijt, lepels kuit en mierzoete baksels voor hun neus. Hij nam een hap en spoorde Eshe aan haar vraag te stellen. Waar was dit theater goed voor?

‘Zelfs jij bent geraakt door dit bloedvergieten. Ik ken je. Waarom heb je hierop aangestuurd? Je moet toch weten dat we het Levende Woud nooit meer terugkrijgen? Zelfs al lukt het je die lachspiegelversie van de oerboom neer te halen.’

Ze knikte naar Ygdrasil, aan de verre horizon, wiens bladerdek door de wolken stak. Elke dag huilde hij verse tranen; vruchtzakjes waar golems uit kropen.

‘Denk je dat ik oude tijden probeer te laten herleven?’ Claudius griste plots Eshes handen in de zijne. ‘Dit is iets prachtigs, iets nieuws! De stad is met de grond gelijk gemaakt, de heersende machtsblokken zijn kapot; ik denk dat dit een prima landgoedje zal zijn.’

‘Ah. Met jou als hertog.’

Hij wuifde haar protest gegeneerd aan de kant. ‘Ach, dat heb ik best verdiend. Is het te veel gevraagd, met hoe briljant ik al die sukkelige partijen tegen elkaar uitspeelde? Nee. Nee joh, dat is precies goed.’ Ineens leek hij bevangen door kinderlijk enthousiasme. Hij sprong op zijn stoel en zwaaide in de lucht met een denkbeeldige sabel. ‘De laatste veldslag tegen Het Kwaad! Het was ongelooflijk hoe gretig al die generaals en krijgsheren zichzelf de dood in joegen. *Voor Brezaaaa!*’ Hij plofte kirrend neer en keek haar, ze kon het niet anders omschrijven, opgelucht aan. Alsof er een grote last van zijn schouders was gevallen. Claudius zag er jaren jonger uit. Het was tijd om hier een einde aan te weven.

‘Dan is er nog maar één ding dat van me je nodig hebt. Als je ervan uitgaat dat je Soma te pakken krijgt.’

‘Geen twijfel over mogelijk. Mijn mannen zijn al *en route* naar de Steenvorsers. Militaire signalen en zo. Dus. Als je zo vriendelijk wilt zijn.’

Hij strekte een vragende hand naar haar uit, alsof hij verwachtte dat Eshe haar zaden op zou hoesten.

‘Er was een tijd dat je geloofde in de nieuwe generatie. Dat was waarom we een zoon kregen.’

‘Ja,’ hij keek verontschuldigend, ‘en dat was een beetje een tegenvaller. De jongen deed het prima hoor, ik bedoel, kijk naar wat hij veroorzaakte in Breza. Maar ik doe het toch liever zelf. Kom op, je bent hier uit jezelf gekomen, dus je snapt dat dit beter is.’

Hij schudde ongeduldig zijn hand. Maar in plaats van erin te spugen, pakte ze hem zachtjes vast. Eshe knikte. Stond op, cirkelde naar Claudius toe, hielp hem uit zijn zetel. Direct kroop er een warme gloed over zijn hals naar boven. Het was jaren geleden, meer dan een decennium, dat ze hem zo had aangeraakt. Hij leek op slag te vergeten waar hij mee bezig was.

‘Lief, ik had,’ stamelde de man, ‘niet gedacht, gehoopt dat je zo gewillig zou zijn. Dit doet me deugd. De zaden?’

Ze bracht haar gezicht dicht bij dat van haar vroegere geliefde. Keek hem recht in de ogen en bewonderde alle kwaliteiten waardoor ze ooit voor hem was gevallen. Zijn ambitie, zijn speelsheid, hoe charmant hij die twee afwisselde. Dat hij haar liet merken hoe speciaal ze was. Eshe riep het allemaal terug en voelde, diep in haar binnenste, die oude vonk van liefde.

Het was nodig. Ze kon dit niet doen zonder haar ex volledig te accepteren.

‘De wereld is niet meer van ons, Claudius. Hij is van Soma. En Aska.’

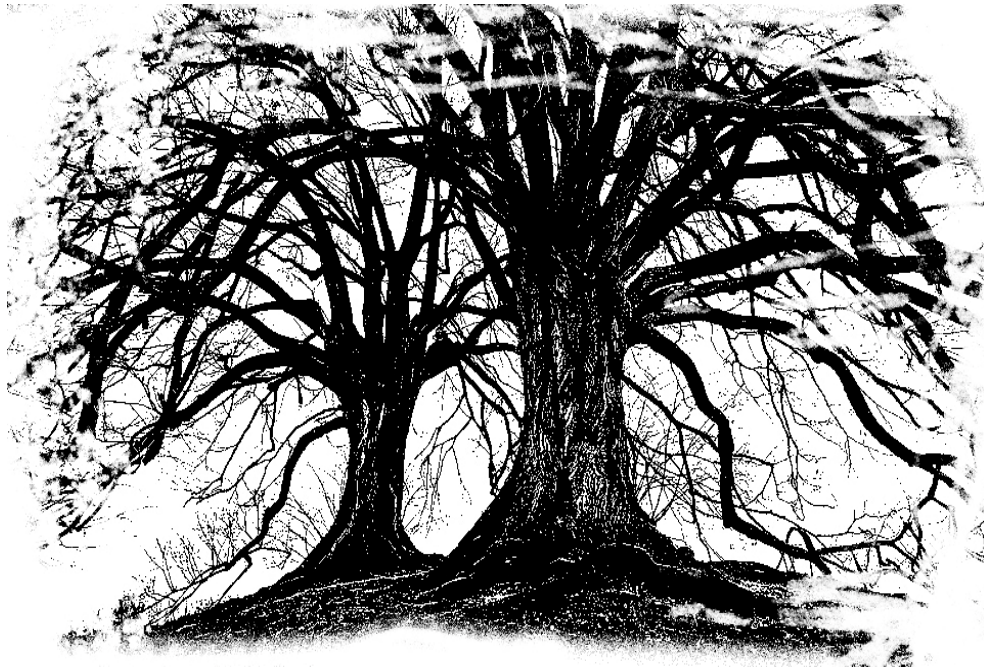
Zijn ogen stonden vragend en zijn mond herhaalde het vreemde woord: *Aska?* Maar Eshe ging op haar tenen staan en drukte haar lippen tegen de zijne. Een tel later werd het een zoen. Gek hoe vertrouwd dat meteen aanvoelde. Claudius, geschrokken hoewel hij het aan had zien komen, greep de kans met beide handen aan. Zijn kille vingers over haar oren, wangen.

Terwijl hij genoot van een plezier dat hij nooit meer had gedacht te smaken, forceerde zij de verandering in zichzelf. Haar borst werd een gloeiende bak met kolen en ze dacht intenser dan ooit dat ze *moesten gaan, ga, neem ons over, groei en wees bevrijd.*

Claudius kreeg door wat ze deed, schrok en ontkoppelde zijn tong. Veel te traag. Hij probeerde zich los te wurmen, maar Eshe hield zijn hand stevig vast. Ze zag hier net zo min naar uit als hij, maar als het toch moest, dan verdomme sámen. Ze waren dit als partners begonnen, en zo zou het ook eindigen.

Hij dreinde, jammerde hulpeloos toen de transformatie begon. Zijn houten onderbeen schoot als eerste wortel, daarna volgden tenen en enkels. Eshe zag het bij hem en voelde het bij zichzelf. Verse scheuten doorboorden hun kleding, scheurden de stof aan stukken. Eronder kronkelde een wildgroei aan bast en knoesten, zo anders dan hun mensenhuid was geweest. En hoe groot waren ze ineens! De heuvel kromp en het veld met verpletterde mensen en paarden daalde dieper en dieper. Haar hoofd – een uitdijende kroon van zware takken, een gewei dat haar nek ging breken. Maar de druk en pijn ebden weg zodra haar nek was verstevigd door oersterk hout. Met een laatste pers van haar eens geperforeerde longen, zolang ze die nog had, zolang ze nog stembanden had, piepte ze tegen Claudius dat hun kinderen er iets moois van zouden maken. Hijzelf was nog steeds aan het jammeren, tot ook dat niet meer ging.

Op de top van de winderige heuvel, naast een omgeklapte theetafel en potscherven en ongegeten petitfourtjes in het gras, stonden twee weelderige esdoorns. In niets zagen ze er bijzonder uit, behalve in hoe innig hun onderste takken elkaar aan leken te raken. Alsof ze elkaar liefdevol vasthielden en nooit meer zouden loslaten.



EINDE